

Bijeneter
Berkheide

Rode Wouw
Lentevreugd

Griël
Lentevreugd

Strandplevier
Katwijk aan Zee

de Duinstag

Vogelclub Katwijk

JAAROVERZICHT

2019

de Duinstag

Vogelclub Katwijk

jaaroverzicht 2019 | 34^e jaargang

TEKSTEN & REDACTIE

Bas van der Burg | 06 51 37 08 08 | bas@birdclubkatwijk.nl
Frank van Duivenvoorde | 06 13 04 35 53 | frankduif@live.nl
Menno van Duijn | 06 45 75 89 75 | menno@birdclubkatwijk.nl
Arjan van Egmond | 06 21 58 57 88 | arjan@birdclubkatwijk.nl
Joël Haasnoot | 06 31 93 86 77 | joel_haasnoot@hotmail.com
Maarten Langbroek | 06 81 75 42 69 | waarnemingen@birdclubkatwijk.nl
Wim Langbroek | 06 39 11 93 18 | waarnemingen@birdclubkatwijk.nl
Huig Ouwehand | 06 49 97 48 26 | huigouwehand34@gmail.com
Thijs Schipper | 06 23 48 37 47 | thijsschipper@hotmail.com
Gijsbert Twigt | 06 55 91 30 42 | g-twig@hotmail.com
Gijsbert van der Bent | 06 23 53 27 50 | gijs@birdclubkatwijk.nl | eindredactie

FOTOREDACTIE, VORMGEVING & OPMAAK

René van Rossum | 06 12 30 96 57 | rene.van.rossum@kpnmail.nl

Het periodiek De Duinstag van de Vogelclub Katwijk verschijnt in het eerste kwartaal als een ornithologisch jaaroverzicht. Dit dikke jaarverslag is te verkrijgen door vooraf geld over te maken op rekeningnummer NL93 RABO 0391 8444 31 ten name van "Vogelclub Katwijk". **Vergeet niet je naam en adres te vermelden!** Zie de website birdclubkatwijk.nl voor het juiste bedrag.

VOORZITTER VOGELCLUB KATWIJK

Gijsbert Twigt | 06 55 91 30 42 | g-twig@hotmail.com

PENNINGMEESTER, LEDENADMINISTRATIE & ADVERTENTIES

Thijs Schipper | 06 23 48 37 47 | abonnement@birdclubkatwijk.nl

WEBSITE

Actuele informatie, artikelen, nieuwsberichten en waarnemingen kunt u vinden op onze website birdclubkatwijk.nl

WEBMASTERS & WEBREDACTIE

André van der Plas | 06 14 79 06 52 | andre@birdclubkatwijk.nl
Menno van Duijn | 06 45 75 89 75 | menno@birdclubkatwijk.nl

FACEBOOK

Birdclub Katwijk

FOTO'S OMSLAG

Bijeneter | René van Rossum
Griel | Joost van der Sluijs
Strandplevier | Marc Guyt
Rode Wouw | Wijndeldt Boelema

Voorwoord jaaroverzicht 2019

En weer is er een vogelrijk jaar voorbijgevlogen voor het ornithologisch gezelschap in Katwijk. Een jaar waarin vele uren zijn gestoken in het tellen van trekvogels, inventariseren van broedvogels, het uitkammen van bosjes en een enkele keer een twitch. Dit alles leverde, zoals we inmiddels gewend zijn in Katwijk, een mooie lijst met soorten op. In dit jaaroverzicht worden deze soorten beschreven en rijk geïllustreerd met foto's.

Vooraf wil ik de medewerkers bedanken die hebben bijgedragen aan het opstellen van dit verslag. Het analyseren van alle waarnemingen, het schrijven van de soortteksten, het bewerken van de foto's en de opmaak kostten weer flink wat tijd en moeite. We mogen er best trots op zijn dat we er steeds weer in slagen om in dit digitale tijdperk een gedrukte Duinstag te leveren. Verder wil ik de trouwe aanhang bedanken voor het invoeren van alle waarnemingen.

Zoals ieder jaar kon een aantal hoogtepunten worden genoemd, waaronder de waarneming van een Griel op Lente vreugd. Vanaf de telposten werden spectaculaire aantallen Pimpelmezen en Sijzen geteld. En in het voorjaar was daar dan eindelijk de langverwachte Nachtzwaluw!, voor hele volksstammen in Katwijk een nieuwe Katwijk-soort. Verder werd dit jaar een Reuzenalk gedetermineerd aan de hand van een gevonden botje. Deze hoogtepunten worden apart uitgelicht in het jaaroverzicht. Niet uitgelicht, maar niet minder bijzonder waren de waarnemingen van Citroenkwikstaart, Humes Bladkoning, Bruine Boszanger en maar liefst drie Kleinst Waterhoenders! De waarneming van een Grote Grijs Snip langs De Puinhoop op 4 augustus werd helaas niet aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA).

Op 11 mei 2019 werd een Big Day georganiseerd in Katwijk

en omstreken. In totaal werden deze dag door alle teams bij elkaar 126 soorten gescoord. Een sombere conclusie van deze dag was dat soorten als Grutto en Veldleeuwerik in ons waarnemingsgebied vrijwel geheel verdwenen zijn als broedvogel. Soorten als Cetti's Zanger en Kleine Bonte Specht doen het daarentegen weer beter. Een voorjaars-excursie in Berkheide op 20 april, in samenwerking met het Natuurcentrum Katwijk, werd een groot succes. Komend jaar staan meerdere excursies op de planning, waarbij we alle seizoenen aan bod willen laten komen.

Binnen het bestuur heeft Huig Ouwehand het penningmeesterschap overgedragen aan Thijs Schipper. Namens de Vogelclub Katwijk wil ik Huig hartelijk danken voor zijn jarenlange inzet en Thijs veel succes toewensen!

Het voorjaar is intussen alweer ingeluid door de eerste Kleine Plevier, Zomertaling, Boerenzwaluw en Blauwborst. Hopelijk wordt het jaar 2020 op vogelgebied een mooi jaar, met bijvoorbeeld een mooie Grijs Wouw of... Ik wens iedereen veel plezier toe in het uitoefenen van de gezonde vogelhobby en kijk uit naar de nieuwe reeks waarnemingen.

*Gijsbert Twigt
Katwijk, maart 2020*

Duinstag vergadering bij Joël thuis. v.l.n.r.: Gijsbert van der Bent, Wim Langbroek, Joël Haasnoot, Gijsbert Twigt, Maarten Langbroek, Bas van den Burg, Frank van Duivenvoorde, Thijs Schipper, Menno van Duijn, Katwijk aan Zee, 7 november 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Soortenoverzicht 2019

Betekenis van aantal territoria (broedgevallen) in:

B 10 | **C** 10 | **L** 10

B = Berkheide inclusief Pan van Persijn (Panbos)

C = Coepelduynen

L = Lentevreugd

Patrijs

Werd vorig jaar al gewag gemaakt van hoopgevende aanwezigheid net buiten onze gebiedsgrenzen, dit jaar was het, op de valreep, echt raak! Op 18 december werd in het gebied Kloosterschuur (Rijnsburg) een koppel van 9 ex ontdekt. Op 23 december zat hier zelfs een groep van 15 ex.

Kwartel

Tussen 15 mei en 30 juni gehoord en gezien (en zelfs gefotografeerd) op Lentevreugd. Op 21 juni werden twee roepende ex gemeld, hoewel een andere waarnemer opmerkte dat de vogel zich soms ongezien tientallen meters kon verplaatsen. Op 14 juni werd een nachttrekker gehoord die over Katwijk aan de Rijn noordwaarts vloog, en op 19 juni riep een vogel bij Telpost Berkheide.

Rotgans

Zeer regelmatig overtrekkend over zee gezien. De trek kende z'n hoogtepunt eind mei (met 250 ex naar noord op 22 mei) en hield abrupt op. Vanaf 11 juli werden weer langstreckende vogels gezien, met name in oktober, met aantallen tot zo'n 125 ex. Er werden weinig vogels ter plaatse gemeld. Op 2 januari zat 1 ex op het zuidstrand, en eind maart-begin april foerageerde een vogel in de Buitenwatering.

Grote Canadese Gans

B 5 | **L** 2

Deze soort doet het goed in het waarnemingsgebied. Er zijn net als voorgaande jaren territoria vastgesteld in Berkheide en op Lentevreugd. In de wintertijd in grotere groepen, van maximaal 200 ex. In het voor- en najaar werden overvliegende vogels in groepen van enkele tientallen tot meer dan 100 ex gemeld. Het hoogste aantal betrof 183 ex op 4 juni over zee vanaf Telpost Berkheide.

Sinds 2020 staat de Grote Canadese Gans niet meer op de officiële Nederlandse lijst. Dat wil zeggen dat de CDNA van mening is dat er nooit een echte wilde Grote Canadese Gans (dus vanuit Noord-Amerika) in Nederland heeft gezeten.

Brandgans

In voorjaar en herfst trekken flinke groepen over op trek. Soms wel groepen van honderden vogels. In de winter wordt er, afhankelijk van de weersontwikkeling, nog wat heen en weer getrokken. Vaak ook onvoorspelbaar en ongetwijfeld speelt de overweging 'the grass is always greener over there' een rol.

Grauwe Gans

B 36 | **L** 3

Het aantal broedende Grauwe Ganzen lijkt de laatste jaren stabiel. De grootste groep aan de grond werd opgemerkt op 2 januari, met minstens 1.000 ex op de weilanden rondom het vliegveld. Over de telposten werden nauwelijks hoge aantallen gemeld, met uitzondering van 10 september met 637 ex over Telpost Berkheide.

Kleine Rietgans

Vanaf oktober werden er regelmatig overtrekkende groepen waar-

genomen, met max 350 ex over de Puinhoop op 29 oktober. Op 12 februari vloog een groep van 120 ex over Berkheide, inclusief een vogel met een halsring die in 2015 Noorwegen was aangebracht. Deze soort broedt op Groenland, IJsland en Spitsbergen en overwintert onder andere in België en Nederland.

Toendrarietgans

Een mager jaar, met in totaal slechts 47 overvliegende vogels. Het hoogste aantal: 22 ex op 20 november langs Savoy. In 2018 werden nog 392 ex gemeld.

Kolgans

In januari al kwam er een beweging richting noord op gang. Op 23 februari bijvoorbeeld werden zo'n 220 ex geteld. Een laatste groep, van 50 ex, werd op 17 april gezien. Begin oktober begon aarzelend een beweging zuid, maar vanaf het eind van die maand komt de vaart er echt in, met op 18 december zo'n 300 ex. In januari werden tot 45 ex ter plaatse gemeld in de polders rond vliegveld Valkenburg.

Knobbelzwaan

L 1

Wijd verspreid in alle typen wateren binnen het waarnemingsgebied, maar niet in grote aantallen. Op meerdere plekken, ook in de bebouwde kom, werden uitgevlogen jongen opgemerkt. In de wintermaanden enkele tientallen vogels in de polders. Vanaf de telposten werden langsvliegende vogels genoteerd in voor- en najaar, met op 29 mei het hoogste aantal: 27 ex over Berkheide.

Wilde Zwaan

De overwinterende Wilde Zwanen op voormalig vliegveld Valkenburg waren in de eerste maanden van het jaar aanwezig met maximaal 11 vogels (8 adult en 3 juveniel) op 4 februari. Overigens werden voor het eerst sinds 2008 helemaal geen Kleine Zwanen gemeld uit ons gebied.

Bergeend

B 1 | **L** 1

In alle maanden van het jaar waargenomen. Het grootste deel van het jaar gaat het om enkele vogels. Ondanks de vastgestelde territoria zijn er geen nestjongen of niet-vliegvlugge kuikens opgemerkt. Vanaf de telposten werden vooral midden in de zomer hoge aantallen opgemerkt, samenhangend met de rui van deze soort. Zo vlogen op 9 juli 269 ex langs Savoy en op 10 juli 164 ex over Telpost Berkheide.

Casarca

Alle waarnemingen hebben betrekking op langsvliegende vogels gezien vanaf Telpost Berkheide: 1 ex op 18 mei, 9 ex op 17 juni en 1 ex op 25 en 29 juni.

Nijlgans

B 8 | **L** 4

Een steeds betrouwlijker (of brutaler...) wordende exoot, die waarschijnlijk heel vaak niet genoteerd wordt. In de wintermaanden kwamen de aantallen niet boven de 40 ex uit.

Zomertaling

Op 7 april kon vanuit de auto een mannetje worden gezien op de plas langs de weg op Lentevreugd. Op 14 april vloog een vrouwtje op vanaf de plas op de Zanderij. Nostalgie werd opgeroepen door de waarneming van twee mannetjes en een vrouwtje in de polder

Kerkuilen, Valkenburg, 16 november 2019 | GIJSBERT TWIGT

Sperwer ♂ met een geslagen Spreeuw, Rijnsoever, Katwijk, 27 februari 2019 | PETER VAN DUIN

Grote Zaagbekken, Telpost Berkheide, Wassenaar, 18 februari 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

ten zuiden van het Valkenburgse Meer op 25 april. Na de waarneming van een mannetje dat op 22 mei naar zuid over de Uitwatering vloog werd er dit jaar geen Zomertaling meer gezien.

Wintertaling

L 1

In de eerste maanden van het jaar waargenomen op Lentevreugd (maximaal 56 ex op 16 januari), in de polders om het vliegveld (maximaal 15 ex), in Berkheide (maximaal 15 ex) en in Rijnsoever (1 ex), en regelmatig enkele ex vanaf de telposten. Op 31 mei zat nog een paartje op Lentevreugd (SOVON-territorium). Vanaf 30 juni weer waarnemingen in het terrein en vanaf begin juli tot in december regelmatig op trek waargenomen vanaf de telposten. Tijdens de totaalstelling van november werden 101 ex in Berkheide geteld. Op 21 december zaten 75 ex bij de muur in Berkheide.

Slobeend

B 2 | L 1

Vooraf een voorjaarsvogel. Werd in het eerste halfjaar met name gemeld van Lentevreugd (tot ruim 30 ex) en Berkheide (tot 75 ex), en met veel kleinere aantallen in de polders. Aantallen van ex ter plaatse en overtrekkers lopen vanaf begin april sterk terug, al vlogen er nog 74 ex naar noord op 20 april. In mei, juni en juli nauwelijks gemeld, en pas vanaf augustus weer enige trekbewegingen, met veel lagere aantallen dan in het voorjaar. In december weer tot 70 ex in Berkheide.

Krakeend

B 16 | L 7

De soort is in elke maand van het jaar waargenomen. In veel waterjes te vinden, ook binnen de bebouwde kom. Zeer waarschijnlijk waren er ook broedparen buiten Berkheide en Lentevreugd, bijvoorbeeld in de polders rondom het vliegveld. Enkele tientallen overvliegende vogels werden opgemerkt tijdens de voor- en najaarstrek. Het hoogste aantal betrof 84 ex op 21 januari op het Valkenburgse Meer. In de wintermaanden zitten in de Binnenwatering regelmatig enkele tientallen vogels, oplopend tot 53 ex.

Wilde Eend

B 23 | L 8

Zodanig zorgenkindje dat 2020 is uitgeroepen tot jaar van de Wilde Eend. Wie had dat ooit kunnen denken! Aantal broedparen na achteruitgang lijkt nu redelijk stabiel. Wordt van overal en elke maand gemeld, maar vrijwel alleen door Arie Twigt en in zeer

kleine aantallen. Wordt nauwelijks gemeld van de telposten. Tijdens de totaalstelling van 16 februari werd het hoogste aantal in Berkheide/Lentevreugd vastgesteld: 101 ex

Smient

In de wintermaanden met name op en rond het Valkenburgse Meer. Het hoogste aantal betrof circa 3.000 ex op 25 januari. Naast het Valkenburgse Meer met name aanwezig in de polders en in Berkheide. Langsvliegende vogels werden voornamelijk opgemerkt vanaf de telposten. Het hoogste aantal langsvliegende vogels betrof 229 ex op 5 februari langs Savoy. De laatste vogels van het voorjaar passeerden op 11 juni. Op 26 augustus vloog de eerste van het najaar over de Puinhoop.

Pijlstaart

Enkele langsvliegende vogels werden opgemerkt in voor- en najaar en in de winter, tot half april en weer vanaf eind augustus. Het grootste deel werd opgemerkt vanaf de telposten, met heel klein piekje in september/oktober. Op 26 februari was een vrouwtje aanwezig op het Valkenburgse Meer, en op 22 maart een mannetje bij de muur in Berkheide.

Krooneend

B 13 | L 1

De soort deed het ook in 2019 goed. Er werden 13 territoria in Berkheide en 1 territorium op Lentevreugd vastgesteld. Het gros van de waarnemingen komt ook uit Berkheide. Het hoogste aantal betrof daar 53 ex op 21 september, waaronder zes onvolwassen vogels.

Tafeleend

B 14 | L 2

Vrijwel alle waarnemingen komen van Lentevreugd en uit Berkheide. In de wintermaanden gaat het om enkele tientallen vogels, met als grootste groep 26 ex in Berkheide. In Berkheide en op Lentevreugd werden wel territoria vastgesteld, maar er zijn geen pulli's opgemerkt. De zichtbare trek mag geen naam hebben: in april-mei een handvol trekwaarnemingen, en in november een enkeling over zee.

Kuifeend

B 32 | L 5

Als broedvogel toch weer iets achteruitgegaan ten opzichte van de 43 territoria in 2018. Van overal gemeld in alle maanden van het jaar, maar nergens grote aantallen. De totaalstellingen in Berk-

Rouwkwikstaart samen met een **Witte kwikstaart**, Lentevreugd, Wassenaar, 20 maart 2019 | WIJNDELDT BOELEMA

heide/Lentevreugd zorgden voor de hoogste aantallen in februari (205 ex) en november (208 ex).

Topper

Er werden slechts op twee dagen Toppers waargenomen langs Savoy: 2 september 3 ex naar zuid en 1 oktober 1 man naar zuid.

Eider

Bijna dagelijks worden groepjes Eiders vliegend over zee opgemerkt. Van september tot begin mei overwegend zuid, maar op 11 april toch een groep van 11 ex richting noord. Vanaf mei tot ver in juli overwegend noordvliegende vogels. In augustus werd een vliegpaauze ingelast.

Zwarte Zee-eend

Het hele jaar rond worden deze zee-eenden rondlopend voor de kust waargenomen. Vaak in grote groepen van vele 10-tallen ex en ver op zee. En dan te herkennen aan de slierterige groepsvorm.

Grote Zee-eend

Tot begin februari slechts sporadisch waargenomen. In het najaar echter was er sprake van een opvallende aanwezigheid langs de kust. Praktisch iedere waarnemingsdag werden er wel meerdere ex waargenomen, langsvliegend in diverse richtingen en geregeld ook even ter plaatse. Soms meevliegend in een groep Zwarte Zee-eenden, veelal ook in een groep van louter soortgenoten. Op 3 december bijvoorbeeld werd zo'n groep van 25 ex richting noord waargenomen.

Ijseend

In 2018 werd maar 1 ex waargenomen. Dit jaar vlogen er op 3 januari twee vrouwtjes naar noord en op 16 november 2 ex naar zuid.

Brilduiker

Regelmatig in Berkheide en soms op het Valkenburgse Meer waargenomen van januari tot en met mei en weer vanaf eind oktober, wel steeds in klein aantal (maximaal 2 ex). In die perioden ook over zee in kleine aantallen. Meestal een enkele ex, een enkele keer twee stuks. Op 6 november werden er zowaar twee overvliegend zuid en drie naar noord waargenomen.

Nonnetje

Alleen in januari gemeld, met tot maximaal 8 ex in Berkheide. Op 18 januari bevonden zich twee vrouwtjes op het Valkenburgse

Meer. De enige trekwaarneming was van een mannetje over zee op 29 januari.

Grote Zaagbek

Langsvliegende vogels werden vanaf november tot en met eind april in kleine groepjes (1-3 ex) geregeld gezien vanaf de bekende telposten. Op het Valkenburgse Meer bevond zich op 11 januari een mannetje. Op 23 januari pleisteren in Berkheide zelfs 7 ex.

Middelste Zaagbek

Trekt zeer geregeld langs over zee, en blijft soms even pleisteren. Na de tweede decade van mei treedt een pauze in, en vanaf eind juli begint weer de beweging zuidwaarts. Meestal in kleine groepjes. Soms iets groter. Zo vloog er op 27 maart een groep van 15 ex naar noord en op 13 september een groep van 13 ex naar zuid.

Nachtzwaluw

B 1

2019 leverde een langverwacht territorium in Berkheide op. De vogel werd van 19 tot 28 juni gehoord en gezien, in de avonden en een keer in de hele vroege ochtend. In de omliggende duingebieden zijn ook Nachtzwaluwen waargenomen. De landelijke toename lijkt nu ook bij ons zichtbaar te worden. Voor de meeste

Baltische Mantelmeeuw, met ring Wit CJ9J, Binnenwatering, Katwijk aan Zee, 23 maart 2019 | ANNELIES MARIJNIS

Dit exemplaar was geringd op 10 juli 2014 als pullus in Uusikaarlepyy, Pohjanmaa, Vaasa, Finland.

Griel op Lentevreugd

Dat Lentevreugd nog steeds een aantrekkingskracht heeft op zeldzaamheden en vogelaars werd op 24 maart 2019 maar weer eens bewezen door de ontdekking van een Griel. Jurren Koerts was het die het nieuws wereldkundig maakte. Hij werd door een - ons verder onbekend gebleven - wandelaar gewezen op de vogel. De Griel bevond zich in het noordoostelijke deel van Lentevreugd en wist, zich platdrukend op de grond tussen de grote pollen pitrus, bijzonder goed uit het speurende oog van de vogelaars te blijven. Het was vooral het grote gele oog van de vogel dat opviel, en waardoor de vogel toch steeds teruggevonden kon worden. Zo konden enkele tientallen vogelaars deze intrigerende soort waarnemen. Na enige tijd is de vogel opgevlogen, de autoweg overgestoken en mogelijk uit ons zicht geland op het voormalige vliegveld. Deze waarneming betrof het zevende of tiende geval (zie de lijst hieronder) na 1970 voor ons waarnemingsgebied. Het voorlaatste geval van een Griel ter plaatse was op de dag af exact negen jaar eerder, op exact dezelfde plek! Ook toen kon de vogel de dagen erna niet meer getwicht worden (in plaats daarvan werd op die plek toen een Kuifkoekoek gevonden!).

De volgende waarnemingen vanaf 1970 binnen ons waarnemingsgebied zijn bekend:

14-09-1974	Berkheide 2 ex overvliegend
5-06-1975	Berkheide 1 ex overvliegend
30-04-1983	Berkheide 1 ex ter plaatse
5-06-1993	Coepelduynen (Wantveld) 1 ex ter plaatse
27-06-1994	Katwijk 1 ex overvliegend
6-08-2000	Berkheide 1 ex ter plaatse
22-07-2013	Katwijk a/d Rijn 1 ex overvliegend richting west
19-07-2014	Berkheide 1 ex overvliegende richting noord
23-03-2010	Lentevreugd 1 ex ter plaatse
24-03-2019	Lentevreugd 1 ex ter plaatse

De Griel is in Nederland een voormalige broedvogel van de duingebieden van Noord- en Zuid-Holland. Het laatste zekere broedgeval dateert uit 1957. Uit Berkheide zijn geen gedocumenteerde gevallen bekend, al suggereren de drie Grielen die - in mei 1873, mei 1874 en mei 1875 - 'te Katwijk' werden geschooten dat broeden in onze contreien niet onwaarschijnlijk is geweest. Het huidige dichtstbijzijnde broedgebied ligt in de oostelijke graafschappen Norfolk en Suffolk van het Verenigd Koninkrijk. Onze vogel op Lentevreugd bleek geringd te zijn. Ondanks dat niet alle ringen waargenomen zijn/nog aanwezig waren, kon worden achterhaald dat onze vogel daar geringd is. De Griel overwintert in het Middellandse Zeegebied en West-Afrika. De Griel wordt jaarlijks enkele malen in Nederland vastgesteld, met name in het voorjaar langs de Zeeuwse en Hollandse kust. Sinds begin jaren negentig is het aantal waarnemingen toegenomen. Deze toename wordt gewijd aan het herstel van de Engelse populatie, die inmiddels gegroeid is tot circa 400 paren. Meer weten over het voorkomen van de Griel in Nederland? Lees dan het artikel van Sovon 'Een halve eeuw Grielen op bezoek', dat is te lezen op de website www.dutchbirding.nl/dbactueel en als pdf op de website www.sovon.nl in de Nieuwsbrief 2019-1. Dit jaar nog zal er een boek verschijnen over het (historisch) voorkomen van de Griel in Nederland. Een van de auteurs heb ik al uitgenodigd om dan een lezing te komen geven.

| ARJAN VAN EGMOND

Katwijkse vogelaars betrof dit een nieuwe soort binnen het waarnemingsgebied.

Gierzwaluw

Broedvogel van de bebouwde kommen, maar er kan geen indicatie van aantallen en trends gegeven worden. Gezien het feit dat bekende broedplaatsen verdwenen zijn en nog steeds verdwijnen heeft de soort het in ieder geval niet makkelijk. Op 18 april was de eerste waarneming. Flinke aantallen werden pas gezien vanaf de eerste helft van mei (zoals 1.064 ex naar noord op 8 mei). Enkele goede dagen op Telpost Berkheide: 23 juni 1.400 ex naar noord, 18 juli 1.800 ex naar zuid. Waarnemingen tot half september, met nabranders op 5 oktober en 4 november.

Koekoek

B 12 | L 1

Het aantal territoria staat op gelijk niveau met het voorgaande jaar. De eerste Koekoek diende zich aan op 10 april. Vrijwel alle meldingen komen uit het zuidelijk deel van ons waarnemingsgebied. In de Coepelduynen kon in tegenstelling tot de voorgaande jaren geen territorium vastgesteld worden. De laatste waarneming betrof een trekkende vogel op 31 augustus over de Coepelduynen.

Holenduif

B 12

De laatste zes jaren een wonder van regelmaat, met steeds 11-13 territoria in Berkheide (vooral Panbos). Komt hier in het winterhalfjaar nauwelijks voor; waarnemingen beperken zich dan vooral tot het agrarisch gebied ten zuiden van Katwijk. Op 11 maart zat er een groep van 30 ex bij het vliegveld. In de maanden februari, maart en april vlogen er kleine aantallen over Telpost Berkheide. Vanaf eind augustus tot begin november trek over de Puinhoop, met als beste dag 15 oktober, met 57 ex naar zuid.

Houtduif

B 54 | C 8 | L 2

Over het aantal territoria in de onderzochte gebieden zijn geen spectaculaire ontwikkelingen te melden, en ook elders in het gebied lijken de aantallen stabiel. Jaarrond gewone vogel in het hele gebied. Regelmatig in grotere groepen, zoals 275 ex bij Rijksdorp op 1 december. In de voorjaarsmaanden regelmatig trekkend waargenomen, met klein piekje eind maart (166 ex op 30 maart). Vanaf eind augustus weer een zuidwaartse beweging, met piek in de laatste twee weken van oktober. Beste dag: 15 oktober, met 552 ex over de Puinhoop.

Zomertortel

Er werden vijf waarnemingen van trekkende vogels gemeld: 8 mei 2 ex, 11 mei 1 ex en 2 juni 1 ex (vanaf Telpost Berkheide) en 25 augustus 1 ex en 17 oktober 1 ex (vanaf de Puinhoop).

Turkse Tortel

Is als broedvogel ruim vertegenwoordigd in onze bebouwde omgeving en bij voederplaatsen altijd te vinden. Wordt ook wel langstrekkend waargenomen (al lijken die aantallen lager dan 'vroeger'), maar de meesten blijven toch wel in de buurt van de vleeschpotten van Egypte.

Waterral

B 5 | L 8

Jaarrond aanwezig, met de meeste waarnemingen uit Berkheide en Lentevreugd. Deze gebieden zijn tezamen goed voor 13 territoria. In de wintermaanden gaat het om enkele tientallen overwinterende vogels. Buiten Berkheide en Lentevreugd werd de soort af en toe waargenomen in de Zanderij, het Zwarte Pad, Valkenburg, 's Gravendijk, Rijnsoever en het Valkenburgse Meer.

Griel, Lentevreugd, Wassenaar, 24 maart 2019 | JILLES ROOS

Griel, Lentevreugd, Wassenaar, 24 maart 2019 | JOOST VAN DER SLUIJS

Griel, Lentevreugd, Wassenaar, 24 maart 2019 | MARC KOLKMAN

Waterpieper valt Rouwkwikstaart aan, Lentevreugd, Wassenaar, 26 maart 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Bruine Kiekendief, Telpost Berkheide, Wassenaar, 2 april 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Blauwe Reiger, De Mient, Katwijk, 27 augustus 2019 | ED SCHOUTEN

Kleine Plevier, Lentevreugd, Wassenaar, 27 maart 2019 | THIJS SCHIPPER

Strandplevier, strand tussen Katwijk en Noordwijk, 6 april 2019 | MARC GUYT

Tapuiten, zeereep tegenover Telpost Berkheide, Wassenaar, 9 april 2019 | JACK NOORDHUIZEN

Kwartelkoning

Een asiëlvogel werd op 24 september op Lentevreugd losgelaten.

Kleinst Waterhoen

B 1 | L 1

Landelijk een bijzonder goed jaar voor deze soort, en ook voor onze regio. Op 7 juni werd het geluid van een 's nachts overtrekkende roepende vogel opgenomen. In de nacht van 20 juni riep een ex kort op Lentevreugd. Van 24 juni tot en met 2 juli was een roepende vogel aanwezig in kavel 5a in Berkheide. Twee territoria is ongeënd natuurlijk!

Porseleinhoen

Op 13 april werd een vogel in het nattere gedeelte van Lentevreugd opgestoten. Het bleef bij deze ene waarneming.

Waterhoen

B 11 | L 5

Het hele jaar aanwezig en algemene broedvogel rond alle waterpartijen in het waarnemingsgebied. Lentevreugd en Berkheide waren goed voor 16 territoria. In de wintermaanden enkele tientallen ex, met de hoogste aantallen in Rijnsoever en langs de Rijn.

Meerkoet

B 92 | L 20

Net als de vorige soort jaarrond aanwezig, maar in hogere aantallen. Berkheide en Lentevreugd waren bij elkaar goed voor 112 territoria. Daarbuiten een algemene broedvogel rond allerlei waterpartijen in het waarnemingsgebied. In de wintermaanden enkele honderden overwinterende vogels. De beste plekken in de winter zijn Berkheide, Lentevreugd, het Valkenburgse Meer en de weilanden rondom het vliegveld.

Kraanvogel

Op de volgende datums werden langstreckende Kraanvogels opgemerkt: 30 maart 1 ex noord, 7 april 2 ex zuid, 15 april 2 ex noord en 16 april 1 ex noord.

Dodaars

B 22

Waarnemingen uit het hele jaar. Alle territoria komen uit Berkheide. In de wintermaanden komen de meeste waarnemingen ook uit Berkheide, maar er zijn dan ook waarnemingen van het Valkenburgse Meer, de Zanderij, Rijnsoever en Lentevreugd. Het gaat bij deze waarnemingen steeds om 1 tot enkele ex. Het hoogste aantal tijdens een totaalstelling in Berkheide was 19 ex op 16 maart.

Geoorde Fuut

Op 20 februari zat vogel ter plaatse op zee ter hoogte van Savoy, en op 30 en 31 maart verbleef een vogel in broedkleed op de Grote Plas in Berkheide.

Kuifduiker

Op 21 januari werden vogels vanaf twee verschillende plekken pleisterend op zee gezien. Ook op 26 februari werd een ex. vanaf het strand waargenomen. Op 10 april vloog een vogel in nagenoeg zomerkleed langs Savoy richting noord.

Roodhalsfuut

In januari en in oktober/november vloog of verbleef in totaal een zevental vogels over/op zee. De vogel die van 8 tot en met 29 maart op de plas bij de ingang van Lentevreugd zat trok veel belangstelling. Op 18 mei zat een ex in zomerkleed op de Grote Plas in Berkheide.

Rode Wouw, Lentevreugd, Wassenaar, 22 april 2019 | WIJNDELDT BOELEMA

Visarend, Telpost Berkheide, Wassenaar, 23 april 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Koekoek, Telpost Berkheide, Wassenaar, 24 april 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Fuut

B 9 | L 2

Naast de territoria in Berkheide en Lentevreugd (in aantal weinig verschillend van voorgaande jaren) broedt de Fuut ook op de Zanderij, in Rijnsoever, langs het Valkenburgse Meer en op diverse andere locaties. Buiten de broedtijd op alle wateren, en in vrijwel alle maanden ook in of boven zee te zien, met in de eerste maanden van het jaar tot ruim 700 ex in zee en eind december zo'n 200 ex.

Griel

Op 24 maart werd een Griel ontdekt op Lentevreugd. De vogel was geringd en afkomstig van de Engelse populatie. De vogel werd ook nog de dag erna waargenomen, maar pas later doorgegeven, en werd ook op 27 maart nog gemeld van Lentevreugd.

Scholekster

L 1

Het hele jaar door aanwezig in het waarnemingsgebied, maar als broedvogel schaars en bijna altijd dakbroeder. Jonge vogels werden onder meer opgemerkt bij 's Gravendijk, de Flora (twee paar op de daken) en de Bergstichting. In de wintermaanden worden de hoogste aantallen opgemerkt in de Binnenwatering en in de weilanden rondom het Valkenburgse Meer. Het hoogste aantal betrof 83 ex op 8 maart in de Binnenwatering.

Kluut

Op 24 maart werden twee foeragerende vogels gefotografeerd op Lentevreugd. Hier bevond zich op 29 mei ook weer een ex. In het voorjaar vloog op drie verschillende dagen steeds 1 ex voorbij. Op 4 augustus werden 3 ex en op 19 september zelfs 6 ex over zee naar zuid waargenomen.

Kievit

B 3 | L 4

Het zal de Kievit niet meevallen om bij ons jongen groot te brengen. Er werden op Lentevreugd en in Berkheide weliswaar in totaal zeven territoria vastgesteld, maar dit zegt natuurlijk weinig over broedsucces. Losse broedgevallen in het agrarisch gebied en een enkele dakbroeder op de Flora.

Dit jaar geen grote aantallen op trek waargenomen. In de wintermaanden tot enkele honderden vogels in de velden op en rond het vliegveld.

Goudplevier

De overwinterende groep op vliegveld Valkenburg telde maximaal 75 ex op 16 februari. Elke maand, ook in de zomer, werden er af en toe kleine overtrekkende clubjes Goudplevieren gemeld. De overwinterende vogels arriveerden weer eind september.

Zilverplevier

Uitsluitend doortrekkende vogels waargenomen. Een losse waarneming van 5 maart. Vanaf ongeveer tweede week van april tot de derde week van mei spoedt de hoofdmacht zich noordwaarts, en vanaf eind juli tot in begin oktober wordt de route in omgekeerde volgorde afgelegd. In zeer bescheiden aantallen dit jaar, meestal in kleine groepjes, ook samen met andere steltlopers. De 50 ex op 11 mei waren echt uitzonderlijk.

Bontbekplevier

Vanaf half tot eind mei trekken ze langs richting noord; vaak in groepjes. Op 17 mei werden er 57 ex. geteld, de beste dag. Van eind juli tot begin oktober wordt er weer naar het zuiden getrokken. Regelmatig enkele vogels op het strand, tot in december. De Bont-

bek die op 29 december bij de Uitwatering zat was geringd, waarschijnlijk met een kwekersring. Het moet niet gekker worden!

Kleine Plevier

B 1 | L 1

Op 19 maart werden de eersten gezien op Lentevreugd en bij Telpost Berkheide. In april en mei volgde een bombardement aan waarnemingen van deze aansprekende en graag doorgegeven soort; de meesten van genoemde twee locaties, maar ook van het voormalig vliegveld en omgeving. Hoewel er bij Telpost Berkheide tot maximaal 5 ex en op Lentevreugd tot maximaal 6 ex werden gezien, is er voor de locaties elk maar 1 territorium vastgesteld. Op en langs het vliegveld werd de soort baltsend gemeld van minstens drie locaties en ook op de Zanderij zat, helaas kort, een druk baltsend paartje. Het broeden op de daken van de Flora is verleden tijd. Alleen op Lentevreugd werden pullen gezien. Na 28 augustus werd de soort niet meer gemeld.

Strandplevier

Op 6 april was 1 ex aanwezig op het strand ten noorden van de Uitwatering, ter hoogte van de tweede strandopgang. De voorlaatste waarneming van deze in ons gebied zo zeldzame soort was van 16 augustus 2012.

Morinelplevier

Veel overtrekkers dit jaar! Maar geen vogels aan de grond. In het voorjaar vlogen er 10 ex op 21 april, 4 ex, op 23 april, 8 ex op 16 mei en maar liefst 21 vogels op 19 mei over Berkheide. De grootste groep die we ooit gehad hebben. Op 4 september vlogen 2 ex langs Savoy en er vloog nog een roepende vogel over de Coepelduynen op 20 september.

Regenwulp

Waargenomen in alle maanden tussen 31 maart en 28 september, en daarbij gaat het bij deze globetrotter vrijwel altijd om overtrekkende vogels. Voorjaarstrek het sterkst tot half april, met bijvoorbeeld 40 ex naar noord op 7 april en 77 ex op 16 april. Op 29 april zaten er heel kort 2 ex op Lentevreugd. Voorjaarstrek gaat ongemerkt over in najaarstrek. Beste dag was 19 augustus, met 119 ex over zee naar het zuiden.

Wulp

In januari, februari en maart tot maximaal 16 ex ter plaatse op het vliegveld. Daarna werden er uitsluitend overtrekkende vogels gemeld, wat toch vreemd is voor een voormalige algemene broedvogel (in Berkheide). Vooral trek in maart en april, met hooguit enkele tientallen per dag. Net als bij de Regenwulp gaan heen- en terugtrek onmerkbaar in elkaar over. Op 24 juni vlogen er 73 ex naar zuid. Deze 'Soort van het jaar 2019' werd gemeld tot half november.

Grutto

Voor 2019 een triest rijtje waarnemingen van deze ooit toch redelijk algemene soort bij ons. De eerste Grutto werd gemeld op 22 maart. Op een tiental dagen werden overtrekkers genoteerd, met 30 maart met 20 ex als beste dag. In april was er nog een territoriale vogel ter plaatse rond het vliegveld. Op 3 mei was de laatste waarneming: 1 ex op Lentevreugd.

Een **IJslandse Grutto** zat op 16 april op het vliegveldterrein; de enige waarneming.

Rosse Grutto

Van eind januari tot half februari werd een pleisterend ex waargenomen op het strand bij Savoy. Half april kwam de trek naar het

Fitis, Telpost Berkheide, Wassenaar, 29 april 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Sprinkhaanzanger, Lentevreugd, Wassenaar, 27 mei 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

noorden weer op gang, met het zwaartepunt tussen 10 en 15 mei. Na de eerste decade van juli kwam de beweging naar het zuiden weer op gang, met bijvoorbeeld op 1 augustus 41 ex. Half september was het feest weer afgelopen, met een nabrander van 11 ex op de 15e. De maand november verbleef weer een vogel op en rond het strand bij de Uitwatering.

Steenloper

Tot half februari was er een vogel aanwezig op de stenen van de Buitenwatering. In mei werden geregeld vogels in prachtkleed op het strand waargenomen, ongetwijfeld even uitblazend van de trek naar het hoge noorden, tot maximaal 30 ex (op 21 mei). Vanaf 20 juli werd de beweging richting zuid alweer in gang gezet, met nadruk op begin september. Zo vloog er 5 september een groep van 23 ex voorbij. Vanaf eind november werden er geregeld 1 tot 3 ex waargenomen in de Binnenwatering.

Kemphaan

Hoewel er 's winters en vooral in het voorjaar in ons land flinke groepen worden waargenomen in geschikte gebieden, zijn de grondwaarnemingen in ons gebied op 1 vinger te tellen: op 16 februari 1 ex. op vliegveld Valkenburg. Op 19 en 20 april werden groepjes van respectievelijk 9 en 12 ex overvliegend gezien. Verder werden vanaf eind juli tot eind september drie keer vogels richting zuid waargenomen.

Kanoet

Van eind maart tot in de tweede decade van mei werden regelmatig kleine groepjes richting noord waargenomen. Hoogste aantal

in die periode: 11 ex langs Telpost Berkheide. Ja, de tijden van duizenden Kanoeten op een dag zijn echt voorbij... Vanaf begin augustus tot eind september weer zuid. Op 13 augustus werden een kleine 100 ex over zee geteld. Tot en met 23 november werd geregeld een even op het strand recupererende vogel waargenomen.

Krombekstrandloper

Een zeldzaamheid bij ons. Op 10 augustus en op 9 september vloog er een vogel zuid langs telpost Savoy.

Drieteenstrandloper

Opeens zijn ze er weer langs het strand! Na half maart werden onze stranden snel verlaten. Wel werden nog tot begin juni langsvliegende vogels richting het hoge noorden gezien. Vanaf eind juli werden vooral langsvliegende groepjes gezien, maar vanaf eind oktober rennen ze weer langs de vloedlijn. Vooral op plekken met aanspoelsel concentreren ze zich. Zo werden er in december bij Savoy wel zo'n 96 ex geteld. Op 10 november werden langs het strand voor Berkheide zelfs 120 ex geteld.

Bonte Strandloper

Doortrekker in voor- en najaar, waarbij de meeste vogels over zee vliegen. Ook in de wintermaanden worden ze langsvliegend opgemerkt. Vogels aan de grond werden gemeld van het strand, vliegveld Valkenburg, de Binnenwatering en nabij een vochtige duinvallei in de Coepelduynen. Er werden geen opvallende aantallen genoteerd tijdens de trek. Het hoogste aantal betrof 65 ex over Telpost Berkheide op 24 maart.

Zomertalingen ♂♂ ♀, Valkenburgse Meer, 25 april 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Oeverlopers, Valkenburgse Meer, 25 april 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Roodhalsfuut, Lentevreugd, Wassenaar, 20 maart 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

In het voorjaar van 2018 vond ik op het strand ten zuiden van Katwijk richting Wassenaar een kleine wervel. Na wat zoekwerk bleek het een vogelwervel te zijn. In het Natuurhistorisch Museum Rotterdam werd de wervel bekeken door conservator Bram Langeveld, expert op het gebied van vogelbotten. Het bleek een zogenaemde 'draaiër' (tweede halswervel) te zijn, afkomstig van de Reuzenalk.

Dat deze forse, niet vliegende zeevogel van maar liefst een halve meter hoog halverwege de negentiende eeuw uitgestorven is, weten de meesten wel. Dat de soort vroeger ook in Nederland voorkwam, is minder bekend. Reuzenalken verbleven het grootste gedeelte van het jaar op zee, vergelijkbaar met onze Alk en Zeekoet. Halverwege mei kwamen ze aan land om te broeden. Belangrijke broedplaatsen waren de eilanden Funk Island, langs de oostkust van Canada en het wat dichterbij gelegen St. Kilda nabij Schotland. Na ongeveer twee maanden zwermden de dieren uit over de Noord-Atlantische Oceaan. Daarbij bereikten ze ook de Nederlandse kust. Daarvan getuigen de vondsten van skeletonderdelen op het Nederlandse strand. Zo ook de vondst in Katwijk, die het tweede geval in ons waarnemingsgebied betreft. Daarbij is het de tweede draaiër ooit gevonden op het Nederlandse strand.

A, B, C is wervel **Reuzenalk**. D, E, F is wervel **Alk**.

| NATUURHISTORISCH MUSEUM ROTTERDAM

- Cadée, G.C., 2016. Reuzenalk bezocht ook Nederland. *Natura* 2016 (1): p.12-13
 - Twigt, A. & B. Langeveld, 2019. Een Katwijkse Reuzenalk *Pinguinus impennis* (Linnaeus, 1758). *De Strandloper* 51 (4): p.22-23

Paarse Strandloper

De verlenging van de Buitenwating heeft dit jaar geen Paarse Strandloper weten te verleiden. Op 30 september vlogen 3 ex en op 11 november 1 ex langs telpost Savoy.

Kleine Strandloper

Op 5 augustus en 2 september vlogen er respectievelijk 1 ex en 2 ex langs Savoy.

Houtsnip

Van mei tot en met oktober zijn er geen waarnemingen van Houtsnippen, maar in de overige maanden werden er regelmatig vogels levend maar soms ook als raam- of verkeersslachtoffer gemeld. Toch broedt Houtsnip bij onze burens; in de dennenbossen in de Noordwijkse Noordduinen werden baltsende Houtsnippen gemeld in de zomermaanden.

Watersnip

Behalve in de zomermaanden kunnen er praktisch altijd wel Watersnippen in het gebied aangetroffen worden, meestal alleen opvliegend te zien. Lentevreugd is veruit de beste plek, met bijvoorbeeld op 17 november 49 ex. Ook van andere vochtige plekken gemeld, zoals de 19 ex opvliegend van de Zanderij op 25 november. Trekbewegingen vooral in april en augustus-oktober. Beste dag was 6 oktober, met 82 ex over de Puinhoop.

Bokje

Waar anders dan op Lentevreugd, max 7 ex op 17 februari, werden er Bokjes waargenomen? Nou, op 22 januari 2 ex en op 10 november 3 ex in De Mient, op 17 januari en 15 oktober bij 's Gravendijk, op 26 februari, 22 maart, 17 oktober (2 ex) en 19 december in Berkheide en op 17 en 26 oktober in de Coepelduynen.

Rosse Franjepoot

Op 28 september vlogen er drie "Rosse FraPo's" richting zuid langs Savoy.

Oeverloper

Vanaf 20 april waren ze opeens op de bekende plekken zoals Lentevreugd, de Wating en het Valkenburgse Meer aanwezig met meerdere ex, zoals met 18 ex rond het Valkenburgse Meer. In augustus barst de zuidwaartse trek weer los. Zo waren er op 25 augustus zo'n 40 vogels ter plaatse bij de Buitenwating.

Witgat

In de wintermaanden enkele vogels op Lentevreugd en bij de Klip. In het voor- en najaar vooral overvliegende vogels, met name vanaf Telpost Berkheide en de Puinhoop. Waarnemingen van vogels aan de grond komen grotendeels van Lentevreugd. Op 26 april en op 25 juni waren daar 9 ex aanwezig. Het hoogste aantal op Telpost Berkheide werd genoteerd op 19 april: 11 ex richting noord. Er waren geen waarnemingen uit februari en december.

Bosruiter

Schaarse doortrekker in voor- en najaar. Op 19 april vloog een vogel over Berkheide en was 1 ex aanwezig op Lentevreugd. Op 24 april en 8 mei werden overvliegende vogels opgemerkt. Op 26 juli en 21 september passeerden de enige twee vogels uit de nazomer/ van het najaar.

Tureluur

L1

Op Lentevreugd, waar het merendeel van de meldingen vandaan kwam, werd een territorium genoteerd, en rond het vliegveld zullen ook 2-3 paartjes gezeten hebben. In de beginmaanden alleen gemeld van de weilanden rond het vliegveld (1-3 ex). In maart, april

Noordse Stormvogel, telpost Savoy, Katwijk aan Zee, 7 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Slechtvalk, 1e kj, met **Zilvermeeuw**, strand nabij de Buitenwatering, Katwijk aan Zee, 23 november 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Citroenkwikstaart ♀, Lentevreugd, Wassenaar, 20 mei 2019 | ARJAN PORTENGEN

Havik ♂ met een **Konijn** in poten, Telpost Berkheide, Wassenaar, 15 mei 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

en mei regelmatig kleine groepjes over de telposten. Ook bij deze soort worden in juni al de eerste terugtrekkers en/of mislukte broeders gezien. Trekwaarnemingen waren er weer van eind juli tot half september. Zo vroeg als 14 september was de laatste waarneming.

Zwarte Ruiter

Slechts twee waarnemingen. Op 24 januari zat 1 ex in de Binnenwatering en op 30 april vloog 1 ex over Telpost Berkheide.

Groenpootruiter

De eerste Groenpoot van het jaar vloog op 30 maart over de Kooltuin. Overvliegende vogels zijn er in voor- en najaar, met aantallen van 1 tot 10 ex per waarneming. Het gros van de waarnemingen komt van de telposten. Vogels aan de grond werden opgemerkt op Lentevreugd, op strand en in het weiland tegenover Postmus. De laatste van het seizoen vloog op 8 september over Berkheide.

Drieteenmeeuw

Van januari tot 25 maart passeerden enkele honderden vogels. Het hoogste aantal betrof 435 ex op 14 januari langs Savoy. De eerste vogel van het najaar vloog op 10 augustus over het strand. In het najaar werden geen hoge aantallen opgemerkt. Beste dag was 8 november met 120 langsvliegende ex.

Vorkstaartmeeuw

Hoewel er weinigen langs vlogen werd er wel een prettige mix van kleden gezien. Op 17 september vloog een vogel in adult zomerkleed voorbij en op 10 oktober volgde een eerste kalenderjaarvogel. Beiden vlogen naar zuid en werden waargenomen vanaf Savoy.

Kokmeeuw

De Kokmeeuw is als broedvogel op een kritiek punt beland: op de daken van Flora broedden in 2019 nog maar twee paartjes. Verder blijft het jaarrond een algemene vogel, met de hoogste aantallen in januari (1.200 ex op strand en 1.250 ex rond het Valkenburgse Meer) en trek vooral in april en juni-november. Gezien het grote aantal vogels met kleurringen dat werd waargenomen moet daar maar eens een artikel van komen.

Dwergmeeuw

In de wintermaanden in lage aantallen over zee. In het voor- en najaar enkele honderden langsvliegende ex. Op 20 april vlogen 411 ex over Berkheide, maar in het najaar kwam de teller niet boven de honderd vogels per dag.

Zwartkopmeeuw

De eerste vogel werd opgemerkt op 8 maart in de weilanden rondom het vliegveld. De Binnenwatering en de weilanden zijn de beste locaties om Zwartkopmeeuwen aan de grond te zien. Tijdens de voorjaarsstrek werden met name over Telpost Berkheide overvliegende vogels opgemerkt. Ook in de zomermaanden en in het najaar vlogen vlogen regelmatig enkele vogels over het waarnemingsgebied. De laatste waarneming was op 12 oktober vanaf Savoy. Het hoogste aantal hier werd genoteerd op 21 juli: 17 ex.

Stormmeeuw

Als broedvogel gaat het niet slecht. Op de daken van de Flora zaten 53 paar (voorgaande jaar 37 paar) en in 't Heen 3 paartjes (voorgaande jaar 1 paar). In het dorp en zeker op het vliegveldterrein zullen nog zo'n 10 paartjes zitten. Hoogste aantallen (max. 200 ex)

op strand in januari en december. Niet zo'n opvallende trekker en in kleine aantallen; vooral in september-november vanaf Savoy.

Grote Mantelmeeuw

In de wintermaanden overwinteren enkele tientallen vogels met name op het strand en in de Binnenwatering. Op 13 maart zaten in de Binnenwatering 60 ex. Vanaf de telposten werden geen opvallende aantallen genoteerd. In de zomermaanden in hele lage aantallen.

Kleine Mantelmeeuw

Moest in 2019 als broedvogel wat veren laten. In 't Heen werden door meeuwentellers Hein Verkade en Peter Spierenburg 340 paartjes geteld (dat waren er ooit 450) en op de Flora 75 paar. Broedt verder verspreid door het hele zeedorp. In januari bleven 1-2 ex plakken, in februari werden er al 50 ex gemeld en in maart is het hek van de dam en konden er al tot 230 ex genoteerd worden. Meeste trek in april, doordruppelend in mei. In de zomermaanden en herfst 200-300 ex rond de Uitwatering. Eind oktober daalde het aantal vogels weer pijlsnel naar 1-2 ex.

Grote Burgemeester

Vanaf 17 januari werd ruim een week lang een in 2018 geboren vogel in en rond de Buitenwatering waargenomen. De vogel maakte ook een uitstapje naar het zuidstrand en werd daar opgemerkt vanaf Telpost Berkheide.

Kleine Burgemeester

Op 1 februari werd vanaf het strand voor Berkheide een naar zuid vliegende volwassen vogel gezien. Verder werden in de maanden februari-april een zevental waarnemingen van onvolwassen vogels

gedaan waarvan niet duidelijk is hoeveel vogels het betrof. Zelfs over de goed waargenomen vogel verschilden de meningen over het geboortjaar.

Zilvermeeuw

Tellingen van broedvogels zijn er alleen van 't Heen (52 paar) en Flora (11 paar), maar broedt natuurlijk door het hele zeedorp. Is verder het hele jaar altijd en overal te zien, tot maximaal 2.000 ex op strand in januari en 2.500 ex bij een zandsuppletie op 24 mei.

Pontische Meeuw

In alle maanden behalve juni waargenomen, meestal 1-2 ex en vrijwel altijd op strand rond de Buitenwatering. Vanaf half juli werden de eerste juveniele vogels gemeld. Beste dag was 15 oktober, met 5 ex.

Geelpootmeeuw

Uit alle maanden van het jaar gemeld, met 1 tot maximaal 3 ex, en vrijwel altijd rond de Buitenwatering.

Reuzenster

In totaal vier waarnemingen van in totaal 6 ex. Op 1 mei vloog 1 ex langs Savoy, en op 22 mei 1 ex over strand voor Berkheide. Op 30 juli vlogen 2 ex langs Savoy richting zuid, gevolgd door 2 ex richting noord op 7 augustus.

Grote Stern

Op 10 april werden de eerste vogels gezien, en de trek gaat door tot in mei. Op 1 mei zaten 140 ex bij de Buitenwatering. Begin juni werden vanaf de telposten veel vogels naar zuid gezien en in juli veel vogels naar noord, wat wellicht te maken heeft met voedselvluch-

Nachtzwaluw, Berkheide, Wassenaar, 19 juni 2019, foto gemaakt om 23.00 uur met 51200 iso | RENÉ VAN ROSSUM

Nachtzwaluw

Dinsdagavond 18 juni 2019 rond middernacht fietste ik vanaf de strandopgang van de Wassenaarse Slag terug over de weg richting Hotel Duinoord. Ik had net een rondje door de Ganzenhoek gemaakt, op zoek naar Nachtzwaluwen. Via via had ik vernomen dat de avond ervoor een grootscheepse simultaan-telling voor deze soort georganiseerd was in de gehele duinstrook van Hoek van Holland tot Schiermonnikoog. Ik had geen idee of er iemand in onze regio aan deze telling meegedaan had, en besloot zelf een poging te wagen.

Het was stikdonker en het waaide onaangenaam hard. De omstandigheden leken me allerminst optimaal voor de zwoelteminnende Nachtzwaluw. Opeens hoorde ik ergens links van me toch het bekende snorren. Waanzinnig! Een late bromfietser verstoort mijn eerste bewijsopname, maar daarna werd het feest. De wind ging liggen en de volle maan brak door. De vogel bleek ergens vlak langs het pad ten zuidwesten van Telpost Berkheide vanuit een klein groepje dennen te zingen en liet zich fantastisch horen en ook zien. Het leek mij gezien de verstoringsgevoeligheid van de soort verstandig een embargo op Waarneming.nl te regelen en de waarneming slechts in beperkte kring bekend te maken.

Het is voor de regio Katwijk een historische gebeurtenis, want Van Ommering et al. melden in Bijzonder Berkheide dat het laatste beschreven broedgeval van Berkheide uit 1955 (Panbos) stamt. In de ruim zes decennia daarna is er slechts een handjevol losse waarnemingen.

Landelijk is de Nachtzwaluw als broedvogel in Nederland in de laatste twintig jaar raadselachtig sterk toegenomen. Ook de duinen zijn recent weer gekoloniseerd. Tijdens de telling van 17 juni, georganiseerd door Wim de Groot van VWG Zuid-Kennemerland, zijn maar liefst 42 territoria in de gehele duinstrook vastgesteld. Ook de vogel van Berkheide blijkt die avond al waargenomen te zijn.

Het plotselinge uitblijven van waarnemingen na 28 juni doet vermoeden dat er geen sprake is geweest van een geslaagd broedgeval in Berkheide. Gezien de solide opmars van de soort lijkt de kans echter groot dat we de komende jaren vaker van Nachtzwaluwen in onze duinen kunnen gaan genieten.

ten. Vanaf half juli gaan vrijwel alle Grote Sterns weer naar zuid. De trek is het sterkst van half augustus tot en met eind september. Beste dagen: 15 september 443 ex en 30 september 368 ex. In oktober werd het al een stuk minder, en op 4 november kwamen de laatste vogels voorbij.

Visdief

Het aantal broedparen op de daken van Flora is gestegen van 37 naar 81. Voorwaar een mooi aantal. Deze vogels foerageren veel op zee en vertoebelen ongetwijfeld de aantallen op de telposten. De eerste Visdief werd gezien op 1 april. Op 1 mei zaten er 142 ex op het strand bij de Buitenwating. Half augustus werden er zo'n 100 in de Binnenwating geteld. De trek piekt veel eerder dan bij Grote Stern, en op 3 oktober werd al de laatste gemeld.

Noordse Stern

Deze soort kan men alleen aan wat subtiele kenmerken onderscheiden van de Visdief. Men moet dan ook vooral letten op groepjes die zich in strakke formatie voorbij haasten. Zo werd op 13 mei een groep van 30 zich langshaastende vogels waargenomen. In het naseizoen werden op enkele dagen eenlingen waargenomen. In oktober vloog een groep van 7 ex langs Savoy.

Dwergstern

Op 11 april werden de eerste waargenomen, en op 1 mei pleisterden 18 ex bij de Buitenwating. Vanaf eind juli werd de beweging zuid ingezet, en de laatste waarnemingen waren al half augustus.

Zwarte Stern

Vanaf 9 april werden er regelmatig enkele richting noord gesignaleerd, vanaf 22 april in grotere getale langstreckende en soms even pleisterend bij de Buitenwating. De beweging zuidwaarts kwam tegen eind juli goed op gang. Op 30 juli werden 22 ex geteld. Op 9 september werd de laatste waarneming gedaan.

Grote Jager

Deze stoere jager, die af en toe zelfs een Zilvermeeuw weet te bemachtigen, wordt sporadisch ook in het winterseizoen waargenomen. Dit jaar werd alleen in maart een vogel gezien. In het najaar algemener en vanaf begin september een regelmatige verschijning langs de kust, met vaak 1 á 2 en soms 3 ex per redelijke zeevogeldag. Op 30 september werden zelfs 5 ex gezien. Half november is het weer gedaan met de waarnemingen.

Middelste Jager

Tussen eind september en 11 november werd een 20-tal ex richting zuid over zee waargenomen. Op 15 december deed zich een trendbreuk voor, met langs Savoy 2 ex richting noord.

Kleine Jager

Deze langs onze kust talrijkste jager manifesteert zich bijna alleen in de tweede helft van het jaar. Vooral in juli, augustus en september zien we dat ze ook nog een tijdje kunnen blijven plakken langs de kust. Tegen einde september komt de beweging zuidwaarts goed op gang. Op 30 september bijvoorbeeld werden 13 ex waargenomen en op 1 oktober 11 ex. Vanaf half november wordt de floor geheel aan de middelste en grote neven overgelaten.

Kleinste Jager

Dit jaar werden 2 ex waargenomen van deze sierlijke maar soms toch lastig te herkennen jager. Een exemplaar op 1 oktober vanaf Savoy en een jonge vogel op 3 oktober naar zuid over de binnenduinstrand van de Coepelduynen.

Alk

Alken werden in de eerste 3 maanden van het jaar sporadisch geïdentificeerd. Praktisch altijd eenlingen over zee. In het najaar

Bijeneter, Telpost Berkheide, Wassenaar, 16 mei 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

werden er vaker ook groepjes waargenomen. Zo pleisteren er op 11 november zelfs een 12 ex voor Savoy.

Zeekoet

In de herfst- en wintermaanden trekken soms grote groepen Alk/Zeekoet langs de Katwijkse kust. Dit zijn waarschijnlijk grotendeels Zeekoeten, maar door de afstand is dit niet altijd met zekerheid vast te stellen. Daarom worden ze vaak als 'Alk/Zeekoet' ingevoerd. Het hoogste aantal 'Alk/Zeekoet' betrof 1.800 ex op 3 januari vanaf Savoy. Het hoogste aantal Zeekoeten was 305 ex op 16 januari langs Savoy. Januari was duidelijk de beste maand, gevolgd door november.

Kleine Alk

Kleine Alken werden alleen in november waargenomen: op 5, 6 en 16 november; twee keer een noordwaarts vliegende vogel en eentje zuidwaarts. Papegaaiduikers werden in 2019 overigens niet gemeld.

Ijsduiker

Viermaal werd deze grootste van onze duikers waargenomen: op 7 september, 11 november, 17 november en 23 december vlogen er

richting zuid, waargenomen vanaf Savoy. De vogel op 11 november betrof een adult in zomerkleed.

Parelduiker

Er werden slechts 8 ex waargenomen. De vogels in oktober richting zuid, maar in de winter ook richting noord, dus dan waarschijnlijk gewoon voor onze kust rondzwervend. De soort is ongetwijfeld onderteld, omdat de Parelduiker op grotere afstand heel moeilijk te onderscheiden is van de veel talrijkere Roodkeelduiker.

Roodkeelduiker

Vrijwel alle waarnemingen hebben betrekking op langsvliegende vogels over zee, opgemerkt vanaf de telposten. In het late najaar en in de wintermaanden zijn de aantallen het hoogst. De beste maand was november, met een aantal dagen meer dan 400 ex. De beste dag was 11 november, met 593 langsvliegende ex vanaf Savoy. Laatste waarneming van het voorjaar was op 21 april vanaf Telpost Berkheide. De eerste van het najaar vloog op 9 juli langs Savoy.

Vaal Stormvogeltje

Dit jaar was er wel een heel magere oogst: slechts drie waarnemin-

Visdief, Buitenwatering, Katwijk aan Zee, 17 mei 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

gen, van telkens één vogel naar zuid, vanaf Savoy op 5 en 30 september en op 12 oktober.

Noordse Stormvogel

Werd op een drietal waarnemingsdagen gezien, met in totaal 4 ex. Op 21 juni werd een vogel richting noord waargenomen vanaf het strand voor de Coepelduynen. Op 7 augustus werd 1 ex vogel opgemerkt vanaf Savoy, en hier vlogen op 5 september 2 ex voorbij, naar zuid.

Noordse Pijlstormvogel

Dit jaar werden er in totaal slechts 6 ex opgemerkt: op 4, 15, 28 en 30 september (2 ex) en op 11 oktober, allen naar zuid vanaf Savoy. De vogel van 28 september werd ook vanaf de Wassenaarse Slag (gebiedsgrens) opgemerkt.

Grauwe Pijlstormvogel

Ook voor deze soort was het een heel mager jaar: op 3 en op 28 september steeds 1 ex langs Savoy.

Vale Pijlstormvogel

Gelukkig liet dit jaar een vogel zich op 13 september kortstondig bewonderen toen hij/zij richting noord langs Savoy vloog.

Jan-van-Gent

In alle maanden van het jaar waargenomen, maar in het eerste halfjaar vooral enkelingen. Vanaf juli iets algemener. De beste maanden zijn september, oktober en november, met als beste dag 8 november, met 115 ex vanaf Savoy. In december weer schaarser. Vier keer werd een vondst van een dode vogel gemeld.

Aalscholver

B 298

Het aantal nesten in 2019 (298) verschilde bijna niets met de 302 nesten in 2018. De Aalscholver is nu de op twee na talrijkste broedvogel van Berkheide, na de Fitis (416) en de Grasmus (372). Deze grote aantallen op zee foeragerende broedvogels zullen ongetwij-

feld de waarnemingen vanaf de telposten vertroebelen, zoals bij de 820 ex vanaf Savoy op 16 juli. Jaarvogel. Duidelijke noordwaartse trek werd direct vanaf januari opgemerkt, met de sterkste trek in april. Tot half november kunnen honderden ex per dag voorbijtrekkend worden gezien, met 518 ex op 29 oktober als beste dag.

Kuifaalscholver

Een soort die niet elk jaar wordt waargenomen. Op 20 november vloog 1 ex richting noord langs Savoy.

Lepelaar

Gemeld vanaf 20 februari. In de eerste zes maanden zullen er in totaal zo'n 500 ex voorbij de telposten zijn gevlogen, met 30 maart als beste dag (51 ex). Ook in juli werden overvliegende vogels gemeld en in de zomermaanden ook enkele ex ter plaatse (Lentevreugd en de polders). Vanaf half augustus is zuidwaartse trek duidelijk merkbaar, en tot en met 20 november zullen zo'n 200 ex de telposten zijn gepasseerd.

Ooievaar

Wordt steeds gewoner in ons gebied, en een broedgeval zal ook niet lang meer duren. Uit alle maanden gemeld, vooral van de polders rond het vliegveld en overvliegend. In het eerste halfjaar tot maximaal 3 ex in de polders, in het najaar tot 6 ex. Grootste groep was 8 ex naar noord op 22 april. Zijn zwarte neef werd in tegenstelling tot voorgaande jaren niet waargenomen in Katwijk in 2019.

Roerdomp

B 3

De teller staat op 3 territoria voor Berkheide, maar het zou mooi zijn als we daar eens (broed)resultaat van zagen. In januari en februari werden eenlingen gemeld van Berkheide en Lentevreugd. In de periode maart-juni kon genoten worden van de hoempende mannetjes in Berkheide. In juli werden langs het Grote Meer in Berkheide tweetallen gezien, maar na 17 juli is de soort uit het hele gebied niet meer gemeld.

Kwak

In totaal vier waarnemingen. In alle gevallen gaat het om vogels die 's avonds en 's nachts zijn gehoord. Op 31 mei over de Ommedijkse Polder, op 4 juni over Katwijk aan de Rijn, op 18 juni over de watertoren en op 28 juni over Katwijk aan den Rijn.

Koereiger

Op 21 april vloog een vogel naar noord, tot vreugde van de aanwezigen op de Telpost Berkheide!

Kleine Zilverreiger

Het jaar begon met een waarneming op 27 april van een vogel in de Ommedijkse Polder. Daarna regelmatig overvliegend over Berkheide. Op 11 mei werd 1 ex naar zuid en 1 ex naar noord waargenomen. Vanaf begin juni waren er waarnemingen van foeragerende eenlingen, vooral op Lentevreugd. Het jaar werd in december weer afgesloten met een waarneming in de Ommedijkse Polder.

Grote Zilverreiger

Een gewone soort geworden. In de wintermaanden vooral in de polders rond het vliegveld, tot maximaal 5 ex. Van april tot in juni werden trekwaarnemingen gedaan, maar geen spectaculaire aantallen. Na een dip in juli neemt het aantal waarnemingen eind augustus weer toe, en vanaf oktober zijn ze ook weer in de polders present. Grootste groepen: 23 september 12 ex naar noord en 20 oktober 15 ex naar noord.

Blaauwe Reiger

Algemene soort binnen en buiten de bebouwde kom. De soort wordt jaarrond waargenomen maar er zijn geen broedgevallen bekend bij ons van deze koloniebroeder. Aantal ex komt niet boven de 10 uit bij totaalstellingen in Berkheide. Zichtbare trek vanaf eind februari, met piek in april en mei en tot eind juni, maar vanaf half juni is ook al weer duidelijke trek naar zuid merkbaar. Sterkste trek in augustus, vaak in de avonduren. Geen opvallende aantallen.

Purperreiger

Eind april werd in totaal een zestal vogels waargenomen op weg naar de broedplaatsen. Eind juli meldden de eerste (meest jonge) vogels zich weer om in onze omgeving verpozing te zoeken, alvorens de tocht naar Afrika aan te vangen. Op 4 augustus vlogen nog 6 ex naar noord en op de 5 augustus 3 ex naar oost. Daarna geen levenstekens meer ontvangen.

Visarend

Doortrekker in voor- en najaar. Op 14 april vloog de eerste vogel van het jaar over de Watertoren. In totaal zijn er in het voorjaar 14 Visarenden gepasseerd. In het najaar is de Visarend in de regel een stuk schaarser. Er werden slechts drie zuidwaarts vliegende vogels opgemerkt.

Wespendief

De Wespendief was uiterst schaars in 2019. Sinds 2008 was het aantal waarnemingen niet zo laag. Op 22 mei vloog de eerste Wespendief van het jaar over Lentevreugd. Na wat overvliegende vogels in de tussenliggende maanden werd op 27 augustus 1 ex opgemerkt dat samen met een Visarend over strand vloog. De laatste waarneming werd gedaan op 1 september: 1 ex over Lentevreugd. Er waren (ook) dit jaar zeker geen aanwijzingen voor een broedgeval.

Sperwer

Wordt in de wintermaanden regelmatig gezien om en ook in de dorpen. Vanaf eind april kwam langzaam wat voorjaarstrek op gang. Het maximum aantal was 9 ex op 24 april over Telpost Berkheide. Voor het eerst in jaren werd geen territorium in Berkheide vastgesteld, maar wel werd in ieder geval een broedgeval op industrieterrein 't Heen opgemerkt. Traditiegetrouw verloopt de najaarstrek in grotere aantallen dan de voorjaarstrek. Over telpost de Puinhoop werden in september, oktober en november respectievelijk 19, 109 en 20 overvliegende ex opgemerkt.

Deze afwijkende **Gierwaluw** werd tijdens de regio-Big Day op 11 mei 2019 gezien | **MARIÏN PRINS**

Havik

B3

Deze grotere broer van de Sperwer is een stuk honkvaster. Trekbeweging werd dan ook nauwelijks opgemerkt. De Havik heeft inmiddels de duinen gekoloniseerd, en vanuit de broedplaatsen hier maken deze roofvogels ook regelmatig uitstapjes naar de bebouwde omgeving om te jagen. Op 22 augustus werd bij huize Salem een raamslachtoffer gevonden: een juveniel exemplaar. In het najaar werd ook in de Coepelduynen regelmatig een juveniel exemplaar gezien. Mogelijk wordt ook hier in de omgeving gebroed.

Bruine kiekendief

Op 17 februari werd de eerste van het jaar gezien; een mannetje vloog toen over de wijk Rijnsoever. Gedurende het voorjaar werden

over Telpost Berkheide 87 ex geteld. In het najaar werd een aantal ter plaatse gemeld van Lentevreugd. In het najaar werden 11 ex opgemerkt over telpost de Puinhoop.

Blauwe Kiekendief

In de maanden januari tot en met maart overwinterde minstens 1 vrouwtje op Lentevreugd. Daarnaast waren er enkele waarnemingen uit Berkheide en uit de Ommedijksche polder. Het is lastig beoordelen of dit andere ex betrof dan die van Lentevreugd. Op 13 april was een mannetje aanwezig op Lentevreugd. Tijdens de voorjaarstrek werden minstens tien overvliegende vogels opgemerkt, waaronder een groepje van 3 ex op 22 april over Berkheide. Opmerkelijk is de melding van een jagend mannetje op 26 juni op Lentevreugd. De eerste vogel van het najaar, een mannetje, vloog op

Huisemus ♂, Telpost Berkheide, Wassenaar, 18 juni 2019 | **RENÉ VAN ROSSUM**

7 oktober over de Puinhoop. Oktober was de beste maand, met op 31 oktober 3 ex over de Puinhoop. In november en december verbleef een vrouwtje op het vliegveld.

Steppekiekendief

Op twee opeenvolgende dagen was het raak. Op 14 april vloog een vrouwtje over Lentevreugd naar oost. De volgende dag een volwassen mannetje naar zuid over de Puinhoop.

Grauwe Kiekendief

Op 8 mei vloog een volwassen mannetje over de Telpost Berkheide naar zuid.

Rode Wouw

Een zevental vogels werd overvliegend opgemerkt (hoe anders was dat in 2018!): op 28 februari over de Zanderij richting zuid, op 5 maart over de jachthaven naar zuid, op 7 april over Berkheide naar noord, op 22 april over Lentevreugd en Rijnsoever naar noord, op 8 mei over Hoornes en Rijnsoever naar noord en op 24 juli over de Watertoren en Rijnsoever naar noord. Daarna was het stil, maar op 30 december tenslotte vloog er nog 1 ex over De Mient/Kooltuin.

Zwarte Wouw

Op 18 maart en 2 juni vloog 1 ex noord. Verder werden alle waarnemingen in april gedaan. Op zes dagen waargenomen. Op 21 april 3 ex, en voor de rest eenlingen. Omdat er zowel naar noord als naar zuid vogels vlogen zijn sommigen wellicht meer dan één keer gepasseerd.

Zeearend

Op 24 maart vloog 1 ex over zee naar zuid, gezien vanaf Telpost Berkheide. Op 31 december vloog een eerste kalenderjaar (nog net!) vogel over Rijnsoever en later over Telpost Berkheide naar zuid.

Ruigpootbuizerd

Op 15 februari vloog 1 ex naar noord over Lentevreugd, een dag later een (wellicht hetzelfde?) ex naar zuid over de Uitwatering. Op 4 april joeg een vogel in Berkheide.

Buizerd

B 7
Het aantal broedparen is de laatste tien jaar redelijk stabiel. In de Coepelduynen werd geen territorium meer vastgesteld. Voorjaars-trek werd nauwelijks opgemerkt. Over Telpost Berkheide werden slechts 9 ex opgemerkt. Eind augustus kwam de najaarstrek op gang, en vanaf die tijd werden af en toe groepjes overvliegende Buizerds gezien. De aantallen waren echter laag; er werden gedurende het najaar vanaf de Puinhoop slechts 19 ex opgemerkt.

Kerkuil

De Kerkuil gaat het de laatste jaren voor de wind in ons land, en dit is ook te merken aan de toename van het aantal waarnemingen rondom Katwijk. Er verblijven inmiddels meerdere Kerkuilen in ons gebied. Wie had dat 'vroeger' kunnen denken! Waarnemingen komen met name van het gebied rond de Watertoren, de Mient-Kooltuin en Lentevreugd. Bijzonder was het paartje dat tot tweemaal toe broedde nabij de watertoren; in twee legsels werden zeven en drie jongen voortgebracht.

Bosuil

B 1 | P
Naast het territorium dat vastgesteld is door werkgroep Berkheide in Berkheide werden op nog een aantal plekken territoriale Bosuilen opgemerkt: in de Ommedijkse Polder (drie jongen in een nestkast), Rijksdorp (roepende jongen) en Golfbaan Rozenstein (roe-

Gierzwaluw, Telpost Berkheide, Wassenaar,
17 juni 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

pende jongen). Ook werden er nog roepende vogels gehoord in Rijnsoever en in de omgeving van de Wilbert.

Ransuil

Ransuilen werden in heel het gebied opgemerkt, telkens in kleine aantallen. In Valkenburg werd een zeker broedgeval vastgesteld, met twee jongen. Roepende juvenielen in de Ruijgelaanse- en Zonneveldspolder en Ganzenhoek duiden ook op broedgevallen in onze omgeving. Op 12 december werden drie Ransuilen gezien in een roestboom midden in Valkenburg.

Velduil

Op 22 januari was een vogel aanwezig op Lentevreugd. Alle drie waarnemingen uit het voorjaar komen uit april, met de laatste van het voorjaar op 23 april over Berkheide. De eerste vogel van het najaar zat op 23 augustus in de Coepelduynen. Tijdens het najaar werden enkele vogels gemeld, met het hoogste aantal van 3 ex op 6 oktober over Berkheide. Laatste waarneming: een jagend ex op het vliegveld op 29 november.

Hop

Op 23 april werd een sneaky, zich door een duinvallei richting Meijndel haastende vogel vanaf Telpost Berkheide opgemerkt. Op 24 en 25 april werd de vogel wederom kort gezien. Het betreft hoogstwaarschijnlijk de vogel die zich enkele dagen in de kuststreek van Wassenaar ophield.

Ijsvogel

Werd in elke maand waargenomen, en alle waarnemingen hebben

betrekking op 1 tot 2 ex. Het gros van de waarnemingen komt uit de wintermaanden en het najaar. De soort is verspreid over het waarnemingsgebied opgemerkt, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Omdat er ook waarnemingen zijn uit de maanden april tot en met juli zou het zomaar kunnen dat er toch ergens gebroed is.

Bijeneter

Op 16 mei vloog 1 ex over Telpost Berkheide. Op 2 juni werd een roepende vogel opgemerkt boven 's Gravendijk.

Draaihals

Op 26 augustus werd een vogel opgemerkt in Berkheide naast de laatste strandopgang voor de Wassenaarse slag. Op 31 augustus werd een vogel gezien vanaf de Puinhoop.

Kleine Bonte Specht

Pas vanaf 2010 (weer) een regelmatige broedvogel, en de laatste jaren stabiel op 5-6 territoria, waarvan de helft in het Panbos en aangrenzend duingebied en de helft elders in Berkheide. Waarschijnlijk ook broedvogel van het niet geïnventariseerde Rijksdorp.

Grote Bonte Specht

De meest algemene spechtensoort in Nederland, en vergeleken met tien jaar geleden een toename van 40 naar bijna 50 broedparen. Ook in de bebouwde kommen in ieder park waar te nemen. Vanaf de telposten worden regelmatig langsvliegende vogels gezien en gefotografeerd.

Groene Specht

In het voorjaar dagelijks te horen vanaf Telpost Berkheide vanwege een territorium nabij Hotel Duinoord. Goede plekken om de soort te horen en/of te zien zijn Rijksdorp, Lentevreugd en het Panbos. Met negen broedgevallen een stabiele broedvogel in ons waarnemingsgebied.

Torenvalk

Heel regelmatig zijn er er jagende vogels te zien in Berkheide, Lentevreugd en Coepelduynen, maar er is maar 1 territorium vastgesteld voor de duingebieden inclusief Panbos. Het meest algemeen boven de weilanden op en rond het vliegveld, met tot maximaal 7 ex, op 20 september. Hier ook ongetwijfeld broedend. Veel waarnemingen van de telposten in met name april en oktober, maar geen opvallende aantallen.

Roodpootvalk

Op 23 april vloog een mannetje over Telpost Berkheide, een dag later vloog 1 ex over Lentevreugd. Op 1 mei vlogen 2 ex over Lentevreugd.

Smelleken

Alleen doortrekker. De eerste vogel vloog op 19 maart over Telpost Berkheide. De meeste voorjaarswaarnemingen komen uit april, en het gaat steeds om 1-2 ex. De laatste van het voorjaar vloog op 18 mei over de Coepelduynen. De eerste van het najaar vloog 12 september langs Savoy. De trek piekt in september en oktober. Laatste waarneming: 17 november in de Coepelduynen.

Boomvalk

Op 14 april vloog de eerste over Telpost Berkheide. In voor- en najaar passeerden enkele ex de telposten. Daarnaast werden in de

zomermaanden overvliegende en jagende vogels opgemerkt. Er zijn echter geen zekere broedgevallen vastgesteld. Wel werd er op 26 juni nestindicierend gedrag opgemerkt ten zuiden van het Valkenburgse Meer. De laatste van het jaar vloog op 30 september over de Coepelduynen.

Slechtvalk

Waarnemingen komen uit alle maanden van het jaar, mede doordat er broedparen in de regio zijn. De meeste hebben betrekking op overvliegende vogels, met 1-2 ex per waarneming. Vooralsnog zijn er geen broedgevallen bekend binnen het waarnemingsgebied. Wel zat er in het voorjaar enkele weken een paartje op de Nieuwe Kerk in het centrum van Katwijk. Naast de Nieuwe Kerk is ook de watertoren een plek om in de gaten te houden de komende jaren.

Klapekster

Op 28 februari en op 7 oktober werden vogels in Berkheide opgemerkt. Op 8 mei vloog 1 ex over Telpost Berkheide, en op 31 oktober vloog 1 ex over de Puinhoop.

Wielewaal

In het voorjaar werd vanaf 7 mei een viertal vogels over Telpost Berkheide waargenomen. Ook werden drie zingende mannetjes gemeld, maar dat waren helaas steeds eendagsvogels. Laatste datum was 7 juni.

Ekster

Een mooie handhaving van het aantal broedparen in 2018, ondanks volop aanwezigheid van Haviken. Maar bedenk dat er in 2011 nog 52 territoria waren in Berkheide, in 2002 nog 78 terwijl er in 1994 nog een piek was met maar liefst 113 territoria. Broedt ook in hoge bomen in bebouwde kommen.

Gaai

De laatste jaren stabiel in Berkheide, na eerdere terugloop. In Coepelduynen wel achteruit gegaan. Begin oktober werden er op 3 en 5 oktober enkele honderden op trek gezien. Op 7 oktober nog 74 ex, maar na half oktober was het over met de trek.

Kauw

Het heeft niet zo veel zin om voor deze soort, die vanwege zijn stemmig grijs en zwarte verenpak en zijn statig loopje ook wel "het ouderlingetje" wordt genoemd, de ontwikkeling in Berkheide/Panbos te beschrijven. In de niet-geïnventariseerde delen van ons werkgebied is immers naar schatting een honderdvoudig aantal broedparen aanwezig. Maar de soort gaat in Berkheide sterk achteruit. Mooi is wel dat er hier nog steeds in natuurlijk boomholten wordt gebroed. De laatste jaren worden er steeds meer andersgekleurde vogels waargenomen. Veelal met witte veerpartijen. Volgens een bepaalde theorie is dit een domesticatie-ontwikkeling, zoals die zich ook bij runderen, paarden en honden heeft voorgedaan. De andersgekleurden zouden dan - nog steeds volgens deze theorie - herkenbaar zijn voor de brood-uitdelers en door hen wat extra's toegestopt krijgen, en zo een evolutionair voordeeltje behalen in de urbane omgeving. Qua trek niet zo'n topjaar als 2011 (toen er 23.000 voorbij kwamen), maar op 28 oktober vlogen 682 ex zuid langs de Puinhoop, en in totaal werden deze maand 4.062 overtrekkend ex genoteerd.

Zwarte Kraai

De laatste tien jaar stabiel in de duinen. Het hele jaar algemeen en

Goudvink ♂, Telpost Berkheide, Wassenaar,
26 februari 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Roodpootvalk ♂, Berkheide, Wassenaar/Katwijk,
23 april 2019 | GIJSBERT TWIGT

Casarca, Telpost Berkheide, Wassenaar,
18 mei 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Fluter, Telpost Berkheide, Wassenaar,
15 mei 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Morinelplevieren, Berkheide, Wassenaar/Katwijk,
23 april 2019 | GIJSBERT TWIGT

Zomertortel, Telpost Berkheide, Wassenaar,
8 mei 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Boomklever, Telpost Berkheide, Wassenaar,
24 juli 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Tapuit, telpost De Puiinhoop, Katwijk aan Zee,
24 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

overal te zien. Tijdens de winterse totaalstellingen in Berkheide/Lentevreugd lopen de aantallen op tot maximaal 160 ex.

Bonte Kraai

In de winter van 2018-2019 was de Bonte Kraai, die sinds 2007 jaarlijks in Katwijk overwintert, aanwezig tot 17 februari. De vogel verblijft vooral op Lentevreugd, in Berkheide en op het strand. Lang werd gevreesd dat de vogel niet terug zou keren, want de vogel werd tot en met eind van het jaar 2019 niet meer gemeld. Echter kan hier alvast verkapt worden dat de vogel vanaf 5 januari 2020 weer werd waargenomen.

Raaf

Vrijwel het gehele jaar door waarnemingen van 1-2 ex (maar ook een groepje van vier vogels boven Berkheide op 31 maart), veelal overvliegend. De meeste waarnemingen komen van Lentevreugd en Berkheide, maar ook boven het dorp werden overvliegende vogels opgemerkt. Het gaat zeer waarschijnlijk om de vogels die al een aantal jaar in de Horsten en rondom Wassenaar verblijven en broeden.

Roek

Enkele overvliegende vogels in voor- en najaar. In het voorjaar komen de meeste waarnemingen van Telpost Berkheide uit de maanden maart en april, in het najaar vanaf de Puinhoop en uit oktober. Het hoogste aantal: 3 ex op 19 april over Telpost Berkheide.

Pestvogel

Op 30 november werden op twee locaties Pestvogels opgemerkt: in Rijnsburg waren drie vogels kortstondig ter plaatse langs de Vliet en over Berkheide vlogen 2 ex richting zuid.

Zwarte Mees

In de wintermaanden enkele overwinterende vogels, met name in dennenbos in Berkheide. De laatste van de winter werd gezien op 26 februari vanaf Telpost Berkheide. De eerste 2 ex van het najaar vlogen op 22 september over de Puinhoop. Tijdens de najaarstrek verder in zeer lage aantallen. In deze periode werden ook foeragerende vogels opgemerkt in de bebouwde kom.

Kuifmees

In 2019 geen territoria in Berkheide. De soort wordt het hele jaar door waargenomen. De waarnemingen, van vrijwel steeds 1-2 ex, komen uit het dennenbos achter de koffietent en uit het dennenbos bij Hotel Duinoord.

Koolmees

B 211 | C 17 | P - | L 5

Stabiel in de geïnventariseerde gebieden (vorig jaar in totaal 213 territoria). Lichte toename van doortrekkende vogels in de afgelopen jaren, zo ook dit jaar (+20%), maar de trek was zeker niet zo massaal als die van de Pimpelmees. Piekjaren van doortrekkende Koolmezen waren in 2008 en 2012, met circa 7.000 langstreckende vogels.

Pimpelmees

B 89 | C 5 | P - | L 3

Deze mees verraste in 2019 met een hevige trek in noordwaartse richting in juni. Op 23, 24 en 25 juni vlogen telkens meer dan duizend, meest juveniele vogels over Berkheide. Op 25 juni werd het hoogste aantal geteld: 1.484 ex. Het aantal territoria in de onderzochte gebieden was stabiel.

Staartmees

B 29 | P -

Dit jaar een flink sprongetje opwaarts ten opzichte van de 21 getelde territoria in 2018. Trek buiten de broedtijd rond in groepjes tot zo'n 15 ex.

Pimpelmezen op trek, 1e kj, Telpost Berkheide, Wassenaar, 24 juni 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Invasie Pimpelmezen in juni 2019

Op 22 juni 2019 zagen we over Telpost Berkheide in de ochtend 127 Pimpelmezen naar noord gaan, en dat vonden we al bijzonder. Niet wetende dat dit alleen maar meer zou worden de dagen erna.

22 juni	127
23 juni	1440
24 juni	2093
25 juni	1484
29 juni	143
Totaal	5287

Natuurlijk werden er niet alleen bij ons grote aantallen Pimpels waargenomen. Op 25 juni was de piek bij telpost Ketelbrug / Kamperhoek, waar 6.663 ex langs vlogen! Bij telpost De Vulkaan, onder Den Haag, telden ze op 25 juni 3.487 naar noord.

Oorzaak ...?

Blijkbaar zijn er, om onbekende redenen, 'ergens ten oosten van ons' veel jongen geproduceerd die toen voedselproblemen ondervonden. De trekrichting was overwegend zuidwest, maar aan de kust gekomen leken de vogels in verwarring te raken.

| RENÉ VAN ROSSUM

Pimpelmees, adult,
| RENÉ VAN ROSSUM

Purperreigers, 1e kj, Telpost Berkheide, Wassenaar, 23 juli 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Baardman

In februari en maart enkele vogels in Berkheide en op Lentevreugd. Tijdens de najaarstrek enkele overtrekkend, met het hoogste aantal van 10 ex over Berkheide op 5 oktober. Vanaf 13 oktober tot het eind van het jaar weer waarnemingen vanaf Lentevreugd met tenminste twee vogels. Andere waarnemingen komen vanuit Berkheide en het Valkenburgse Meer. In Berkheide ging het om tenminste 10 ex, met de laatste waarneming op 21 december. Bij het Valkenburgse Meer komen alle waarnemingen uit oktober, met 10 ex op 28 oktober.

Buidelmees

Op 14 oktober vloog een ex over de Puinhoop naar zuid.

Boomleeuwerik

B 84 | C 14 | L 1

Vanaf half februari beginnen de eerste al met zingen; voor de trek-tellers op Telpost Berkheide het moment om te gaan posten. De opmars van deze soort staat in schril contrast met het lot van de Veldleeuwerik, die bijna is verdwenen uit Katwijk. Vanaf 2012 neemt de Boomleeuwerik jaarlijks met 10 procent toe, en als deze trend zich doorzet gaan we in 2020 over de 100 territoria heen. Beste trekdag was 13 oktober, met 41 overtrekkende vogels over de Puinhoop.

Veldleeuwerik

C 1 | L 1

Broedende Veldleeuweriken komen nauwelijks nog voor in en rond Katwijk. Buiten de 2 territoria in de geïnventariseerde gebieden werden op voormalig vliegveld Valkenburg ook enkele baltsende vogels gehoord en 's winters enkele pleisterende vogels gezien. Qua trek is vooral oktober een goede maand, met op sommige dagen enkele honderden langstreckende exemplaren.

Strandleeuwerik

Slechts twee waarnemingen van deze schaarse doortrekker: op 5 oktober vlogen 2 ex over de Puinhoop en op 16 november vloog 1 ex over telpost Savoy.

Oeverwaluw

Op 30 maart vlogen 4 ex over Berkheide en 1 ex over Lentevreugd. Over Telpost Berkheide vlogen in het voorjaar enkele honderden vogels, met april als beste maand. Op 19 april vlogen 140 ex en op 20 april 184 ex over deze telpost. Tijdens de najaarstrek geen opvallende aantallen. De laatste vloog op 20 oktober over de Puinhoop. Voor Katwijk is dit de laatste ooit. Bij het Valkenburgse Meer en/of elders rond het vliegveld werd zeer waarschijnlijk weer gebroed. Vanaf Telpost Berkheide werden de hele zomer overvliegende vogels opgemerkt. Deze zijn zeer waarschijnlijk afkomstig van de kolonie (minstens 8 nesten) uit de Ganzenhoek.

Boerenwaluw

B 1

De eerste valse (want immers één ...) profeet van de zomer meldde zich op 19 maart in Kloosterschuur (Rijnsburg). In de geïnventariseerde gebieden werd één broedgeval geconstateerd (vorig jaar nog vijf nesten bij Duinoord). Maar in de agrarische gebieden wordt ongetwijfeld meer genesteld. De najaarstrek stopt half oktober, maar er werd nog een nakomer gemeld op 20 november.

Huiswaluw

L 10

De eerste Huiswaluw meldde zich op 7 april bij Telpost Berkheide en de laatste zwaaide af op 7 oktober bij de Puinhoop. Kleine kolonies werden opgemerkt bij de witte huisjes op Lentevreugd, maar

ook bij nieuwbouw op Rijnfront en 's Gravendijk. Trek piekt in mei (126 ex naar noord op 8 mei over Telpost Berkheide) en in augustus/september.

Fluiter

Elk voorjaar worden er enkele Fluïters opgemerkt, wat de laatste jaren in enkele gevallen leidde tot territoria. In 2019 werd de eerste vogel opgemerkt in Panbos op 22 april. Op 24 april zat 1 ex op Lentevreugd. Op 15 mei vloog 1 ex naar noord over Telpost Berkheide, gevolgd door een zingende vogel op 18 mei bij het Jan Parlebos.

Fitis

B 416 | C 29 | L 13

Op 21 maart werd de eerste terugkomer in Berkheide gevonden. De Fitis is in tegenstelling tot de Tjiftjaf een zorgenkindje, maar in Berkheide nam het aantal territoria toe van 336 naar 416 en in de Coepelduynen van 22 naar 29. Lentevreugd daarentegen gaf een daling te zien van 19 naar 13 territoria. Laatste melding in ons gebied was al op 13 september.

Tjiftjaf

B 196 | C 8 | L 14

Met de Tjiftjaf gaat het landelijk voor de wind. Ook bij ons nemen de aantallen broedparen nog steeds toe, in de geïnventariseerde gebieden van in totaal 193 naar 228 territoria.

Bladkoning

Vanaf 3 oktober werden de eerste blako's van het najaar gemeld. Goede plekken voor deze soort zijn altijd het Ridderpark, de Bergstichting en de Ganzenhoek. 2019 was geen opvallend jaar voor de soort. De laatste waarneming is van 24 oktober.

Humes Bladkoning

De vogel die op 27 december 2018 was ontdekt heeft de winter doorgebracht in Rijnsoever. De laatste waarneming werd hier gedaan op 10 maart. Deze soort broedt in Centraal-Azië oost tot in West Mongolië en overwintert van het oostelijk Arabisch schiereiland en Iran oost tot in India en Bangladesh.

Bruine Boszanger

De zesde Bruine Boszanger voor Katwijk werd op 20 oktober gevonden in de rietkraag aan de Hooge Krocht (rotonde 't Heen/Klei Oost) en vloog uiteindelijk naar de kant van 't Heen ons werkgebied in. De vogel liet zich redelijk goed bekijken en horen. Deze soort broedt in Siberië en overwintert in Noord-India en Zuidoost-Azië.

Vuurgoudhaan

In de wintermaanden enkele vogels verspreid over het waarnemingsgebied. De meeste waarnemingen komen uit Berkheide. De laatste vogel van het voorjaar zat op 19 mei in Panbos. De eerste ex van het najaar zaten in Berkheide en bij het Valkenburgse Meer. De meeste waarnemingen in het najaar komen uit oktober, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Goudhaan

B 3

Het hele jaar gemeld. In Berkheide 3 territoria, en zeer waarschijnlijk ook territoria in het niet geïnventariseerde Rijksdorp. In de wintermaanden tenminste enkele tientallen overwinterende ex binnen en buiten de bebouwde kom. In het najaar in hogere aantallen en vrijwel overal te vinden. De meeste waarnemingen en hoogste aantallen komen uit oktober. Ook vanaf de Puinhoop regelmatig 'struiktrekkende' Goudhanen, met 12 ex op 16 oktober.

Reuzensterms, telpost Savoy, Katwijk aan Zee, 30 juli 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Dwergstern, strand nabij de Buitenwatering, Katwijk aan Zee, 31 juli 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Visdief te kj, strand nabij de Buitenwatering, Katwijk aan Zee, 14 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Cetti's Zanger

B 1

De laatste jaren neemt het aantal waarnemingen van deze soort toe. In Berkheide is in 2019 een territorium vastgesteld en in de wintermaanden werden meerdere vogels opgemerkt. Buiten Berkheide ook jaarrond waarnemingen van meerdere zingende vogels bij het Valkenburgse Meer, met bijvoorbeeld 3 zingende ex op 10 mei en 30 oktober. Daarnaast ook een zingende vogel langs de Cantineweg op 24 april.

Waterrietzanger

In augustus werd tenminste 1 ex opgemerkt op Lentevreugd, en waarnemingen werden gedaan op 6, 7 en 9 augustus. Geen bijster goed jaar derhalve.

Rietzanger

B 11 | L 45

Waarnemingen tussen 30 maart en 18 september. In ons kerngebied Lentevreugd redelijk stabiel, en in Berkheide toename van 6 tot 11 paar. Het Valkenburgse Meer begint zich ook te ontpoppen tot kerngebied, met minstens tien zingende mannetjes.

Kleine Karekiet

B 118 | L 45

Zo stabiel dat het verdacht begint te lijken... (vorig jaar in totaal 175 territoria). De eerste werd gemeld op 7 april en de laatste op 7 oktober. Broedt behalve in de onderzochte gebieden in ieder geval ook rond het Valkenburgse Meer, op de Zanderij en langs het Zwarte Pad.

Bosrietzanger

B 9 | L 14

De eerste baltsende vogel meldde zich op 16 mei op Lentevreugd. In Berkheide halveerde de stand de afgelopen tien jaar, en in Lentevreugd verdubbelde de stand zo ongeveer. Broedt ook met een enkel paartje langs het Valkenburgse Meer, met meerdere paartjes langs de Westerbaan en in enkele verloren hoekjes in het polderland. Laatste waarneming al op 3 augustus.

Spotvogel

B 2 | L 2

Eigenlijk te kleine aantallen om er een trend aan te ontleen, maar lijkt zich in Lentevreugd wel een stevige plaats veroverd te hebben. De eerste zingende vogels werden op 16 mei waargenomen, bij het Valkenburgse Meer.

Sprinkhaanzanger

B 27 | C 1 | L 15

Op Lentevreugd stabiel; in Berkheide verder opgekrabbeld van dieptepunt 11 (2015) via 18 (2017) tot 27 dit jaar. Eerste aankomst werd op 29 maart gemeld vanaf Lentevreugd.

Snor

L 1

Ook in 2019 was Lentevreugd weer goed voor een territorium. Van 7 tot 25 april zat een vogel bij het Valkenburgse Meer. Vanaf 26 april tot en met 19 juli zat een (de?) zingende vogel op Lentevreugd.

Zwartkop

B 182 | C 4 | L 12

Toch weer een sprong voorwaarts in Berkheide na de stabilisatie in de afgelopen jaren (151 territoria in 2018). Op Lentevreugd is de afgelopen 3 jaren de curve nog flink steil met een oplopende reeks van 5, 9 en 12. Vanuit de Coepelduynen werd echter een halvering gemeld.

Tuinfluitier

B 61 | L 8

Stabilisatie; nu ook op Lentevreugd. Gemeld tussen 19 april en 27 september; de laatste waarnemingen vooral uit de duinen.

Sperwergrasmus

Dit jaar werd twee keer een eerste kalenderjaar-vogel gezien. Op 24 augustus 1 ex op Lentevreugd en op 20 september wederom 1 ex, maar nu op De Puinhoop. Volwassen vogels worden in ons land vrijwel nooit gezien.

Braamsluiper

B 106 | C 16 | L 9

Na jarenlange stabilisatie op 70 á 80 paren (75 in 2018) in Berkheide nu een opwaartse beweging. Wellicht een verband met de verruiging door de stikstofuitstoot? De soort verbleef in ons gebied tussen 7 april en 27 september.

Grasmus

B 373 | C 45 | L 40

Op 7 april werden de eerste Grasmussen gemeld. Het duurt dan niet lang voordat overal in Berkheide, Lentevreugd en de Coepelduynen het gekras te horen is. Met in totaal ruim 450 territoria een van de meest voorkomende vogels in de duinen. Nam in Berkheide toe van 306 naar 373 territoria, maar liet wat veren in de andere twee gebieden. In de broedtijd ook op de Zanderij (zeker zes locaties) en op een handvol andere ruige overhoekjes. Laatste waarneming was op 22 september.

Winterkoning

B 170 | C 2 | L 6

Flinke fluctuaties zijn bij de Winterkoning niet ongewoon, en in 2019 daalden de aantallen wat. Net als bij Roodborst is er ook een duidelijke daling te zien in het aantal winterwaarnemingen; in 2019 werd bijna de helft minder waarnemingen geregistreerd. De zachte winter kan hier ook een bijdrage aan leveren, omdat wij minder "Russische" vogels ontvangen.

Heggenmus

B 284 | C 58 | L 21

In Berkheide aardig omhoog (+33), op Lentevreugd stabiliserend (+2, maar +9 ten opzichte van 2017) en in de Coepelduynen wat omlaag (-9). Zowel in het najaar als voorjaar noteren we ook Heggenmussen op trek. Op 20 september bijvoorbeeld vlogen er zo even 42 ex over de Puinhoop.

Roodborst

B 52 | C 7 | L 2

In de geïnventariseerde gebieden redelijk rustig qua ontwikkelingen. Het aantal waarnemingen echter is gehalveerd in de laatste drie jaren. Wanneer de Roodborsten rond midden oktober ons land binnenvallen ligt het aantal waarnemingen bijna op een derde van vijf jaar geleden. Wellicht zijn we Roodborstmoe? Wellicht bieden de aantallen in heel Berkheide tijdens de totaaltellingen enig soelaas: januari 22 ex, februari 41 ex, maart 47 ex, oktober 182 ex, november 177 ex en december 41 ex.

Blauwborst

B 24 | C 1 | L 6

In Berkheide een forse toename van 15 naar 24 paar, in Lentevreugd stabiel en na een jaar afwezigheid was er weer een territorium in de Coepelduynen. Nog een bolwerk in ons gebied is het Valkenburgse Meer, waar dit jaar de vogel van minstens vier locaties werd gemeld. Op 10 en 12 april zong een mannetje op de Zanderij, maar dat bleek geen blijvertje.

Zwarte Stern 1e kj, met Visdieven, op strand nabij de Buitenwatering, Katwijk aan Zee, 2 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Op 15 mei werd op Lentevreugd een mannetje van de bij ons zeer zeldzame **Roodsterblauwborst** gezien en gefotografeerd. De waarneming is ingediend bij de CDNA en aanvaard.

Merel

B 174 | C 12 | L 20

In Berkheide een opmerkelijke terugval van 234 naar 174 territoria. Een in de buitengebieden later optredend gevolg van het Usutu-virus? In de dorpen lijkt sprake van een voorzichtige wederopstanding, maar we hebben geen cijfers om dit te onderbouwen.

Zanglijster

B 59 | C 2 | L 3

Het gaat niet slecht met deze soort. In Berkheide werd het niveau van het record van vorig jaar (62) aardig vastgehouden, en ook elders in het gebied lijkt het de Zanglijster voor de wind te gaan. De najaarstrek piekte in een korte periode van 5-16 oktober. Beste dagen op de Puinhoop: 5 oktober 1.244 ex, 6 oktober 3.080 ex en 16 oktober 1.550 ex.

Grote Lijster

L 1

Wordt vanaf Telpost Berkheide veelvuldig baltsend/zingend waargenomen, maar klaarblijkelijk net niet in ons gebied broedend. Gelukkig werd op Lentevreugd wel een territorium vastgesteld. Voorjaarstrek vanaf half februari tot juni en najaarstrek al vanaf juni tot in november. Midwinter zeer schaars.

Koperwiek

In de wintermaanden enkele tot tientallen ex, met name in Berkheide en parkachtige plekken waaronder het Zwarte Pad, Rijns-oever en Panbos. Laatste vogels van het voorjaar op 21 april vanaf Telpost Berkheide en op Lentevreugd. Eerste van het najaar werd gemeld op 30 september en vloog over Rijnsburg. Oktober is veruit de beste maand, met bijvoorbeeld 5.600 ex op 30 oktober en 4.650 ex op 16 oktober over de Puinhoop. Daarbij moet worden opgemerkt dat een heel groot deel van de Koperwieken 's nachts trekt.

Kramsvogel

Weinig waarnemingen in de periode januari-maart. In het voorjaar enkele vogels langs de telpost. De laatste vogel van het voorjaar passeerde daar op 21 april. De eerste vogel van het najaar vloog op 8 september over Berkheide. Eind oktober was er ineens geweldige trek. Op 29 oktober werd zelfs een nieuw dagrecord gevestigd: 72.000 ex over de Puinhoop. Doordat ze erg hoog en in een brede linie vlogen zullen er waarschijnlijk veel vogels gemist zijn.

Nachtegaal

B 277 | C 26 | L 3

Op 8 april werd het eerst zingende mannetje vastgesteld, in Berkheide. Hier nam de stand flink toe, van 219 naar 277 territoria. In 2006 waren er nog maar liefst 381 territoria, maar dat was wel een enorme piek. Stand in de Coepelduynen stabiel.

Grauwe Vliegenvanger

Hangt als broedvogel bij ons de laatste decennia al aan een zijden draadje. Werd vorig jaar nog één territorium in Berkheide vastgesteld; dit jaar helaas geen enkele. Opvallend is wel een waarneming van 2 ex in het Ridderpark op 29 juni. Ook opvallend is dat het aantal waarnemingen van voorjaarstrektoeneemt. Tussen 23 april en begin juni werden er regelmatig zichtbare trekkers gezien vanaf Telpost Berkheide. Beste dag was 15 mei, met 6 ex naar noord en nog 3 ex ter plaatse. Half augustus de eerste waarnemingen die duiden op terugtrek. Laatste datum: 15 oktober (Lentevreugd).

Bonte Vliegenvanger

B 1

Van stuivertje gewisseld met grauwe neef. Maar één zwaluw maakt nog geen zomer, en het is nog maar de vraag wat dit territorium waard is/was. Vanaf 20 april nog geen handvol voorjaarstrekters. Overigens zat er 26 april wel een fraaie zwart-witte man in een parkje in Katwijk-Noord. Vanaf half juli tot en met 19 oktober zo'n 13 waarnemingen van najaarstrekters.

Zwarte Roodstaart

In januari zat 1 ex bij de watertoren en op 16 februari zong al een vogel in Katwijk aan Zee. Vanaf half maart ook overtrekkende vogels gezien. In de broedtijd geregeld zingende mannetjes waargenomen, onder andere bij de Watertoren (maar dus geen territorium) en het Zeehos. Redelijkerwijs moet aangenomen worden dat in het Zeedorp gebroed is, maar echt geconstateerd is dat niet. Broedt als echte koloniseerder sinds de start van de bouw in De Bloem in Rijnsburg. Opvallend was een groepje van 5 ex op 24 oktober bij de Watertoren. Tot half december zat 1 ex in de Coepelduynen.

Gekraagde Roodstaart

B 54 | L 1

Op 1 april werd het eerste zingende ex opgemerkt in Berkheide. Na een spectaculaire toename van de territoria vanaf 2019 (17 territoria) naar een piek van 65 territoria in 2017 is er de laatste jaren op een lager niveau een stabilisatie opgetreden, met wel nog een territorium op Lentevreugd. Op 29 oktober werd de laatste gemeld, op de Puinhoop.

Paapje

De waarnemingen beginnen tegen half april. Meestal eenlingen, maar op Lentevreugd werden op 26 april toch 3 ex waargenomen. Half mei is het weer afgelopen. De nazomer/najaars-aanwezigheid strekt zich uit van augustus tot half oktober. Nu inclusief jonge aanwas, dus de aantallen zijn ook wat groter. Maximaal aantal was 7 ex, op Lentevreugd.

Roodborsttapuit

B 77 | C 16 | L 17

In Berkheide toch nog weer een toename van 66 tot 77 territoria. In de overige gebieden is de stand stabiel. Minstens 2 ex overwinterden op Lentevreugd, en ook in december gingen de waarnemingen hier gewoon door.

Tapuit

C 2

In tegenspraak met de sombere toonzetting in het vorige verslag werden in de Coepelduynen in twee gevallen waarnemingen gedaan die voldoen aan de criteria van een territorium. Zolang er leven is, is er dus hoop. Maar we snakken wel naar bevestiging door het waarnemen van nageslacht. De eerste van het jaar diende zich aan op 22 maart, de laatste (met een misvormde snavel) was op 8 november.

Boomklever

B 4

Alle waarnemingen concentreren zich op de binnenduinenranden en dennen van de Ganzenhoek en achter de koffietent.

Boomkruiper

B 22

Gelijk aan vorig jaar in het geïnventariseerde gebied. Op een aantal locaties in Katwijk zijn echter wel broedgelegenheden verdwenen door kap van oude wilgen en populieren.

Steenloper, Buitenwatering, Katwijk aan Zee, 12 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Middelste Zaagbekken, Buitenwatering, Katwijk aan Zee, 29 juli 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Rotganzen, Telpost Savoy, Katwijk aan Zee, 30 september 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Grote Jager, Telpost Savoy, Katwijk aan Zee, 30 september 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Spreeuw

B 8 | L 3

Bij ons bekend van de enorme overtrekkende zwermen en als kwetteraar op daken als broedvogel in het dorp. Hier steekt het aantal broedvogels in de geïnventariseerde gebieden maar magertjes bij af. Broedvogelstand bleef daar stabiel. Najaarstrek begint pas goed op 5 oktober (1.840 ex) en loopt door tot 10 november (4.750 ex). Daartussen zeven dagen met meer dan 10.000 ex, met als beste dag 14 oktober, met 34.500 ex.

Huismus

B 32

Rondom hotel Duinoord en manege Jonker bij de Puinhoop nog bloeiende kolonies. Hoe de stand zich ontwikkelt in de dorpen is helaas onbekend. Landelijke trend van lichte toename is wel op verschillende plekken merkbaar.

Ringmus

Deze soort is ontzettend schaars geworden. In de wintermaanden werden enkele vogels opgemerkt in de Zanderij (4 ex) en Rijns-oever (2 ex). Tijdens de voorjaarstrek enkele overvliegende vogels, met de laatste waarneming op 12 april over de Coepelduynen. Er zijn geen territoria vastgesteld. Op 17 juli vlogen 5 ex over het Frederiksoord in Rijnsburg. De beste maand is oktober, met enkele tientallen overvliegende vogels. Beste dagen: 16 oktober met 39 ex en 17 oktober met 48 ex over de Puinhoop.

Engelse Gele Kwikstaart

De eerste van het seizoen zat op 18 april op Lentevreugd. Vanaf Telpost Berkheide werden enkele langsvliegende vogels opgemerkt. Het hoogste aantal betrof 6 ex op 22 april op de Vrieze Wei.

De laatste waarneming van het voorjaar werd gedaan op 22 mei op Lentevreugd. De enige waarneming uit het najaar betreft een overvliegend mannetje op 6 september over de Coepelduynen.

Noordse Gele Kwikstaart

Alle waarnemingen van deze doortrekker komen uit het voorjaar. Op 18 april vloog de eerste over Berkheide. Enkele tientallen ex vlogen over Telpost Berkheide in april en mei. De beste dag was 16 mei, met 15 ex. De laatste waarneming was op 22 mei op Lentevreugd.

Gele Kwikstaart

Op 19 april vlogen 182 ex over Telpost Berkheide en op 31 augustus 87 ex over de Puinhoop. Dit waren de beste trekdagen tussen 22 maart en 15 oktober. Pleisterende vogels in het voorjaar konden worden gevonden op de schapen- en paardenweiden rond het vliegveld en op Lentevreugd.

Citroenkwikstaart

Op 20 mei zat deze dwaalgast op Lentevreugd. De vogel werd echter pas in de avond gedetermineerd vanaf de foto en is daarom, net als in 2018, slechts door een waarnemer gezien. Het gaat om de vierde ooit voor het waarnemingsgebied.

Grote Gele Kwikstaart

In de wintermaanden enkele overwinterende vogels, met name binnen de bebouwde kom. In het voorjaar in lage aantallen op doortrek. Opvallend zijn de waarnemingen van overvliegende vogels over de Coepelduynen op 10 juni en 19 juli. In het najaar in hogere aantallen, met oktober als beste maand. Op 13 oktober vlogen 63 ex over de Puinhoop.

Sperwer 1e kj met geslagen Turkse Tortel, Wassenaarseweg, Katwijk aan den Rijn, 17 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Sijzen op trek | RENÉ VAN ROSSUM

Ongekende invasie Sijzen najaar 2019

Najaar 2019 vond de grootste invasie van Sijzen ooit in Nederland plaats, en daar kregen wij in Katwijk heel wat van mee! Vanaf half september werd op trektellen.nl al melding gemaakt van hoge aantallen in het binnenland. Bij ons ging het vanaf 5 oktober met 3.686 ex in vier uur tijd over telpost De Puinhoop goed los. Van 5 oktober tot 8 november werden 49.392 ex geteld. Dit is nog maar een fractie van wat er totaal moet zijn gegaan.

Het hoogtepunt van deze invasie lag tussen 5 en 20 oktober. Topdag was 12 oktober, toen wij in de zeereep bij telpost Savoy in vier uur tijd 9.700 exemplaren noteerden! Grote groepen van honderden exemplaren, met de wind uit het zuidwesten kracht 3 tegen, denderden laag over de zeereep, het strand (zie foto op pagina hiernaast) en zelfs over zee! Tijdens de Euro Birdwatch op 5 oktober 2019 werden er over Nederland 67.886 Sijzen geteld. Bij onze zuiderburen op telpost De Vulkaan, waar ze nog meer uren maken dan wij, telden ze in totaal zo'n 100.000 ex naar zuid!

Ik tel al zo'n jaar of 45 op telposten bij Katwijk, maar dit had ik nog nooit meegemaakt!

Waarom deze aantallen?

Sijzen broeden in Noord- en Oost-Europa. Waarschijnlijk was het daar een heel goed broedjaar geweest, maar was het voedselaanbod daarna niet toereikend en moesten ze op zoek naar voedsel.

| RENÉ VAN ROSSUM

Witte Kwikstaart

B 5 | L 1

Echt een vogel van vervallen schuurtjes en rommelige volkstuinjtes. De getelde territoria in de geïnventariseerde gebieden geven dus echt maar een beperkt beeld. Maar de voortschrijdende aanhanking van het landschap zal zijn effect blijven hebben.

Rouwkwikstaart

Op 25 februari vloog de eerste over Berkheide. Vogels aan de grond werden opgemerkt op Lentevreugd, in de weilanden rond het vliegveld en op de Zanderij. Op 21 maart zaten er op Lentevreugd maar liefst 18 ex. De laatste waarneming uit het voorjaar van 27 juni kwam ook van Lentevreugd. De enige waarneming uit het najaar komt van het Valkenburgse Meer: een vrouwtje op 12 oktober.

Grote Pieper

Zeldzame doortrekker in voor- en najaar. De eerste vloog op 23 september over de Puinhoop, en de laatste vloog op 16 oktober over Lentevreugd. Er werden zo'n 7 langsvliegende vogels opgemerkt.

Duinpieper

Zeldzame doortrekker in voor- en najaar. Op 19 april werd de enige vogel van het voorjaar opgemerkt over Telpost Berkheide. Het najaar was opvallend goed, met 9 overvliegende ex tussen 22 augustus en 22 september.

Graspieper

B 61 | C 30 | L 44

Als broedvogel iets toegenomen tov vorig jaar. Hoogste aantal doortrekkers in het voorjaar op 16 april over Telpost Berkheide was 3.745 ex. Over de Puinhoop vlogen op 24 september 2.480 ex.

Waterpieper

Het plas-dras-gebied in Lentevreugd is dé plek om in het winterhalfjaar (tot ver in april) waterpiepers (1-2 ex) aan de grond waar te nemen. Een enkele waarneming kwam er ook van Vliegveld Valkenburg. Tevens enkele ex overvliegend over de Puinhoop in het najaar.

Oeverpieper

Vogels aan de grond worden af en toe opgemerkt rondom de Uitwating. De overige waarnemingen hebben betrekking op overvliegende ex. De trekroep is nauwelijks te onderscheiden van de Waterpieper, vandaar dat er vaak gekozen voor de verzamelsoort Oever/Waterpieper. De laatste van het voorjaar vloog op 24 maart over Telpost Berkheide, de eerste van het najaar vloog over de Coepelduynen op 14 september. Geen opvallend hoge aantallen tijdens de najaarstrek

Boompieper

B 15

De eerste Boompieper van 2019 werd op 26 maart waargenomen op Lentevreugd. Beste dagen met trek: 20 april 44 ex over Telpost Berkheide en 31 augustus 39 ex over de Puinhoop. De laatste van het seizoen vloog op 24 oktober over Savoy.

Siberische Boompieper

16 oktober was dé dag voor Sibopi's in dit verder karige jaar. Een vogel vloog langs de watertoren (geluidsopname!) en nog 1 ex over De Puinhoop. Op 7 oktober vloog een van Voorhout komende vogel ons gebied in.

Vink

B 199 | C 5 | L 3

Jammer. In Berkheide net weer onder de magische grens van 200 gezakt! In oktober spectaculaire trek, met dagen achtereen duizen-

Sijzen, Telpost Savoy, Katwijk aan Zee, 9 oktober 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Sijzen, Telpost Savoy, Katwijk aan Zee, 9 oktober 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Havik 1e kj, grijpt een **Houtduif** die toch ontsnapt met twee staartpenen minder, zeereep nabij telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee, 30 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

den Vinken langs de Puinhoop. Op 13 oktober werden ruim 65.000 ex genoteerd. In totaal werden er in het najaar ruim 200.000 geteld.

Keep

Tijdens de voorjaarsstrek en in de wintermaanden in lage aantallen. De laatste van het voorjaar vloog op 15 mei over Telpost Berkheide. De eerste van het najaar vloog op 20 september over de Puinhoop. Ook het najaar in zeer lage aantallen. De beste dag op de Puinhoop was 5 november met 265 overvliegende ex.

Appelvink

B 1
Geen opvallende aantallen tijdens de voor- en najaarsstrek, en in de broedtijd niet zo opvallend als vorig jaar (daling van 4 naar 1 territorium). Veel waarnemingen in en rondom de Ganzenhoek doen vermoeden dat daar vogels hebben gebroed. Vogels aan de grond werden opgemerkt bij het Zwarte Pad en het dennenbos achter de koffietent.

Goudvink

B 3
Weinig waarnemingen van deze schaarse soort. Broedvogel in Berkheide, en in de wintermaanden enkele overwinterende vogels in Berkheide. Langs de telposten werden in voor- en najaar ook maar enkele ex opgemerkt.

Roodmus

Twee waarnemingen van deze zeldzame soort: de eerste werd op 23 mei gehoord vanaf Telpost Berkheide, en de tweede vloog op 1 juni roepend over Berkheide.

Groenling

B 32 | C 1 | L 8
Aardige toename van 25 naar 41 territoria in de onderzochte gebieden. Nu ook een territorium in de Coepelduynen vastgesteld.

Kneu

B 74 | C 28 | L 33
Het aantal territoria nam gevoelig af van 170 in 2018 naar 135 in 2019 in de onderzochte gebieden. Broedde ook nog met enkele paartjes op de Zanderij, en gezien de huidige bouwactiviteiten waarschijnlijk voor het laatst. In het najaar verzamelen Kneuen en ook Groenlingen zich met name rondom de Puinhoop, waar ze eerst de energievoorraad op peil brengen met onder andere de bottels van de rimpelroos en vervolgens naar hun overwinteringsgebieden trekken.

Grote Barmsijs

Ex aequo geëindigd met kleinere neef, maar wel meer verspreid over de seizoenen: 7 januari 1 ex op Lentevreugd, 7 april 2 ex over Berkheide, 17 november 1 ex op Lentevreugd

Roodborst, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee, 23 september 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Een **Grasmus** die niet kan kiezen ..., telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee, 25 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Kerkuil, Valkenburg, 26 december 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Velduil, Coepelduynen, Katwijk / Noordwijk, 19 oktober 2019 | ARNOLD MEIJER

Zwartkopmeeuw, 2 kj en Kokmeeuw die hem toekijkt, Buitenwatering, Katwijk aan Zee, 12 oktober 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Regenwulpen, telpost Savoy, Katwijk aan Zee, 19 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Kleine Alk, telpost Savoy, Katwijk aan Zee, 16 november 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Kleine Barmsijs

Alleen in het voorjaar sporadisch waarnemingen over Telpost Berkheide: 5 april 1 ex, 7 april 2 ex en 14 mei 1 ex.

Kruisbek

In februari/maart vertonen ze zich al af en toe. Vanaf half april komen de grotere aantallen richting noord los, zoals op 14 april 14 ex, 16 april 14 ex en op 22 april 16 ex (en ook 5 ex zuid). Vanaf half juni werden van deze vroegbroeder al weer grotere groepjes zuid waargenomen. Op 23 juni 19 ex, culminerend in 103 ex op 29 juni. Daarna in kleinere groepjes het hele naseizoen. Begin november droogde de stroom weer op.

Putter

B 15 | C 1 | L 15

De Distelvink is het hele jaar aanwezig in het waarnemingsgebied. Het is een redelijk algemene broedvogel binnen de bebouwde kom. De beste dag tijdens de najaarstrek was 13 oktober, met 85 ex over Telpost Berkheide. Opvallend is een groep van 70 ex op 23 augustus langs de Katwijkseweg. In de wintermaanden vaak in groepen van enkele tientallen. Op en rondom Lentevreugd ging het minstens om 60 ex.

Sijs

Algemene doortrekker in voor- en najaar. In de wintermaanden overwinteren enkele groepjes, met name in naaldbomen en elzen. In het voorjaar gaat het meestal om enkele honderden langs vliegende vogels, terwijl het in het najaar om duizenden gaat. In het najaar van 2019 was er bovendien sprake van een landelijke invasie. Zeer waarschijnlijk hebben de Sijzen in het broedseizoen heel veel succes gehad in het produceren van jongen. Als er een najaar volgt met weinig voedsel trekken de vogels richting het zuiden. Een deel van de vogels overwintert in Nederland, maar een groot deel trekt verder door naar het zuiden. Hoogste aantallen werden genoteerd vanaf de Puinhoop, met oktober als beste maand. Op 6 oktober vlogen 7.500 ex langs en op 13 oktober 7.244 ex. Die 7.500 is het nieuwe telpostrecord, een verdubbeling van het vorige.

Europese Kanarie

Zeldzame doortrekker in voor- en najaar. In alle gevallen gaat het om overvliegende vogels. In het voorjaar werden 4 ex opgemerkt. De eerste vlog op 23 maart over Lentevreugd. In het najaar werden 5 ex genoteerd, allen in de maand oktober.

Ijsgors

Schaarse doortrekker in het najaar, met waarnemingen uit de maanden september, oktober en november. De meeste vogels werden opgemerkt vanaf de Puinhoop. Op 22 september passeerde de eerste. Het gaat in totaal om circa 15 ex.

Sneuwgors

Een schaarse soort, die in het najaar en in de wintermaanden wordt opgemerkt. Op 13 oktober zat de eerste van het jaar op het strand ten noorden van de Buitenwating. Naast enkele overvliegende waren er vanaf 14 november enkele ex ter plaatse rond de Buitenwating. Op 14 november ging het om 5 ex. De laatste waarneming van het jaar was op 10 december.

Geelgors

De enige vogel van het voorjaar vloog op 7 april over de Coepelduynen. De eerste van het najaar zat op 18 september op Lentevreugd. In het najaar vlogen enkele vogels over, met name opgemerkt vanaf de Puinhoop. De laatste 3 ex van het seizoen vlogen op 17 november over telpost Savoy.

Ortolaan

De waarnemingen beperken zich tot augustus en september: 1 ex over de Puinhoop op 21 augustus, 2 ex in de zeereep naast de Puinhoop op 25 augustus en 1 ex overvliegend, op 26 augustus 1 ex over Berkheide evenals op 8 september en op 6 en op 19 september 1 ex over de Coepelduynen.

Dwerggors

De enige waarneming was ook een zeer verrassende. Op 25 december bezocht een Dwerggors de achtertuin van Gijsbert van der Bent. Het was helaas geen blijvertje.

Rietgors

B 21 | L 32

Algemene broedvogel in Berkheide/Lentevreugd en verder als broeder allen nog rond het Valkenburgse Meer (minstens twee paartjes), op de Zanderij (enkeling) en in een verloren hoekje op het vliegveld. Doortrekker in voor- en najaar. In de wintermaanden enkele overwinterende vogels op onder andere braakliggende terreinen en akkers. De hoogste aantallen op de telposten worden genoteerd in oktober. Beste dag was 13 oktober, met 109 ex over de Puinhoop. Ook in het voorjaar wordt trek opgemerkt. In februari vlogen enkele tientallen vogels over Berkheide. En 26 februari was de beste dag, met 42 ex.

Drieteenstrandlopers, Buitenwating, Katwijk aan Zee, 15 december 2019 | THIJS SCHIPPER

Blauwe Kiekendief ♂, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
7 oktober 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Blauwborst, Zeereep Coepelduynen, Katwijk aan Zee,
20 september 2019 | GILBERT TWIGT

Smelleken, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
21 september 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Boomvalk, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
22 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Bonte Vliegenvanger, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
22 september 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Zwarte Roodstaart, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
16 oktober 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Zomertortel, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
17 oktober 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Ortolaan, zeereep nabij telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
25 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Paapje 1e kj, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
22 augustus 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Sperwergrasmus 1e kj, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
20 september 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Klapster, telpost De Puinhoop, Katwijk aan Zee,
31 oktober 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Zeearend, Telpost Berkheide, Wassenaar,
31 december 2019 | MENNO VAN DUIJN

Jan van genten, telpost Savoy, Katwijk aan Zee, 4 september 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Waterrietzanger, Lentevreugd, Wassenaar,
9 augustus 2019 | MARIJN PRINS

Grote Gele Kwikstaart, Rijnsoever, Katwijk,
10 november 2019 | INGRID PET

Rosse Grutto, Strand nabij de Buitenwatering, Katwijk aan Zee, 14 november 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Bruine Boszanger, 't Heen, Katwijk, 20 oktober 2019 | ARNOLD MEIJER

Dwerggors, Zeewinde, Zanderij, Katwijk aan Zee, 25 december 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Het vogeljaar 2019 in cijfers en feiten

Telpost Berkheide, Wassenare Slag, 7 april 2019 | GUISBERT VAN DER BENT

Zoals jaarlijks sinds 2012 wordt in ons jaaroverzicht het vogeljaar wat nader uitgediept met behulp van feiten en cijfers. Hoeveel soorten zijn er gezien in ons werkgebied? Hoe verhoudt 2019 zich tot voorgaande jaren? Hoe deden de telposten het? Met de komst van www.katwijk.waarneming.nl en www.trektellen.nl zijn dit soort gegevens tegenwoordig relatief eenvoudig te reproduceren.

Aantal soorten in 2019

In 2019 werden 261 vogelsoorten waargenomen in het 'interessegebied' zoals te vinden op katwijk.waarneming.nl. In 2019 is overigens geen enkele soort waargenomen waarvan de enige waarneming is gedaan in deelgebieden die liggen buiten ons werkgebied zoals dit is afgebeeld in het Jaarverslag 2012 (Duinstag 2012: 3). Dus het totaal aantal vogelsoorten van 261 in ons interessegebied is gelijk aan het aantal soorten in ons werkgebied.

Desondanks is er een aantal soorten die in mijn ogen niet telbaar zijn:

- Op 6 augustus werden er twee Matkoppen gemeld uit het Duinpark. Echter, van deze soort is bekend dat deze veel wordt verward met de Glanskop. Daarnaast is bekend dat de Matkop zeer zeldzaam is in de duinstreek; sommige vogelaars vragen zich zelfs af of deze soort überhaupt voorkomt/voor heeft gekomen in de duinstreek. Omdat bij de waarneming van 6 augustus geen overtuigend bewijs is opgevoerd (geen geluidsoptnamen en/of foto's), is deze waarneming niet telbaar.
- Op 24 mei werd een nieuwe soort voor ons werkgebied gemeld: de Orpheusspotvogel. Ondanks dat binnen 15 minuten na de melding diverse lokale vogelaars aanwezig waren, werden er geen vervolgwarnemingen gedaan. Dit in combinatie met een toch wel summiere beschrijving zonder foto's en/of geluidopnames, maakte dat de waarneming toch niet telbaar wordt geacht.

- Op 4 augustus zagen vogelaars vanaf De Puinhoop een zomerkleed Kanoet langs vliegen, dachten ze... Vanwege het meer gedrongen formaat en de witte wig op de bovendelen werd de determinatie bijgesteld naar Grote Grijze Snip, een Amerikaanse soort. Echter, er bestaat ook nog een Kleine Grijze Snip. De waarneming is uiteindelijk niet aanvaard door de Commissie Dwaalgasten Nederlandse Avifauna (CDNA).
- De laatste soort die niet telbaar is, is de Kwartelkoning. Op 24 september werd een vogel losgelaten op Lentevreugd. Het betrof hier een vogel die op 13 september was binnengebracht bij het vogelasiel in Monster.

Hiermee rekening houdend komt het jaartotaal 2019 uit op 257 soorten. Van de 257 soorten zijn slechts twee soorten door één waarnemer gezien. Dit betreft de Kleinste Jager over de Coepelduynen op 3 oktober en de Citroenkwikstaart van Lentevreugd op 20 mei. De overige 255 soorten zijn door meerdere personen gemeld.

In tabel 1 is inzichtelijk gemaakt hoeveel soorten er jaarlijks zijn waargenomen in de periode 2002-2019, hoeveel en welke nieuwkomers per jaar in de betreffende periode zijn gezien en wat dit betekende voor de totale soortenlijst. Door het 'wegvallen' van de Grote Canadese Gans (sinds 2020 bestempeld als exoot door de CDNA), zijn de getallen in de kolom Totaal/jaar aangepast ten opzichte van tabel 1 in het jaaroverzicht 2018.

Tabel 1: Overzicht jaartotalen 2002-2019

Jaar	Totaal/jaar	Totaallijst	Nieuwkomer/jaar	
			Aantal	Soorten
2002	194	315	4	Sneeuwganen, Roodhalsganen, Sierlijke Stern en Roze Spreeuw
2003	228	318	3	Kleinst Waterhoen, Poelruiter en Zwartkopgors
2004	222	318	0	
2005	222	319	1	Zwarte Zeekoet
2006	234	322	3	Ralreiger, Slangenarend en Graszanger
2007	244	323	1	Kroonboszanger
2008	243	323	0	
2009	240	324	1	Raddes Boszanger
2010	249	326	2	Kuifkoekoek, Withalsvliegenvanger
2011	261	327	1	Giervalk
2012	256	329	2	Zwartkeellijster en Cetti's Zanger
2013	260	330	1	Siberische Boompieper
2014	247	330	0	
2015	244	332	2	Amerikaanse Smient en Zwarte Rotganen
2016	249	334	2	Kleine Geelpootruiter en Blauwstaart
2017	256	335	1	Provençaalse Grasmus
2018	249	337	2	Vale Gierzwaluw en Balkankwikstaart
2019	257	337	0	

Het jaargemiddelde over de periode 2002-2019 bedraagt (afgerond) 242 soorten/jaar. Omdat de aantallen in de periode 2002-2005 zeer waarschijnlijk niet volledig zijn (pas in april 2007 is door de Vogelclub Katwijk aansluiting gezocht bij www.waarneming.nl), is het beter uit te gaan van het langjaargemiddelde 2007-2019. Dat bedraagt (afgerond) 250 soorten. De totaalscore van 257 voor 2019 is daarmee boven het langjaargemiddelde 2007-2019. In dat opzicht is 2019 dus een goed vogeljaar geweest, met 2,8% meer soorten dan het langjaargemiddelde 2007-2019 en het vijfde jaar met 250 soorten of meer, ondanks dat er geen nieuwe soorten zijn gezien.

Katwijk.waarneming.nl en 2019

Het belangrijkste medium waar we de vogelwaarnemingen uit kunnen halen is de lokale pagina www.katwijk.waarneming.nl. En hoewel nog niet iedere Katwijkse vogelaar hier gebruik van maakt, worden er jaarlijks toch 10.000-den vogelwaarnemingen ingevoerd voor ons gebied. En met het groeien van de database wordt het ook mogelijk steeds meer 'statistiek' te bedrijven op de ingevoerde waarnemingen.

Uit de database blijkt dat in 2019 door 611 verschillende personen 46.682 waarnemingen zijn ingevoerd. Ten opzichte van 2015 (639 personen met 29.477 waarnemingen), 2016 (656 personen met 31.337 waarnemingen), 2017 (605 met 31.858 waarnemingen) en 2018 (712 personen met 48.681) best fors. Ruim boven het aantal waarnemingen in 2012 t/m 2017, maar 2.000 minder dan 2018. Ook het aantal unieke waarnemers is lager dan 2018, maar wel het vijfde jaar op rij met 600+ unieke waarnemers. Desondanks gaat 2019 in de boeken als het tweede jaar, met 40.000+ waarnemingen. Dit alles is mooi weergegeven in de grafiek.

Ondanks het hoge aantal unieke waarnemers blijkt dat een handjevol waarnemers verantwoordelijk is voor het leeuwendeel van het aantal waarnemingen. In 2019 zijn namelijk door negen personen meer dan 1.000 vogelwaarnemingen ingevoerd, die samen goed zijn voor 54,14% van het aantal vogelwaarnemingen (25.276) in 2019. Sterker nog; Arie Twigt (5.789), Lisette van der Krogt (5.691) en René van Rossum (5.677) zijn met z'n drietjes goed voor 36,75% van het totale aantal vogelwaarnemingen in 2019!

Tabel 2: Top 10 aantal meest ingevoerde vogelsoorten 2019.

Top 10 aantal waarnemingen			Top 10 aantal exemplaren		
Soort	Waarnemingen	Exemplaren	Soort	Waarnemingen	Exemplaren
Zilvermeeuw	926	27.912	Spreeuw	501	473.769
Graspieper	794	52.387	Vink	669	468.463
Koolmees	770	1.615	Kramsvogel	140	300.844
Zwarte Kraai	751	2.019	Sijs	354	138.872
Tjiftjaf	740	931	Graspieper	794	52.387
Buizerd	694	1.070	Koperwiek	217	48.701
Vink	669	468.463	Kokmeeuw	534	28.883
Roodborsttapuit	657	1.170	Zilvermeeuw	956	27.912
Aalscholver	656	27.443	Aalscholver	656	27.443
Torenvalk	656	855	Zanglijster	404	23.260

Wielewaal, om 06.15 uur, Telpost Berkheide, Wassenaar, 15 mei 2019 | THUIS SCHIPPER

De 46.682 vogelwaarnemingen hebben betrekking op een slordige 1.896.271 ex en 257 vogelsoorten. Dit zijn zo'n 737.791 meer exemplaren dan in 2017 (1.158.480 ex), maar beduidend minder (-652.833) dan in 2018 (2.549.104 ex).

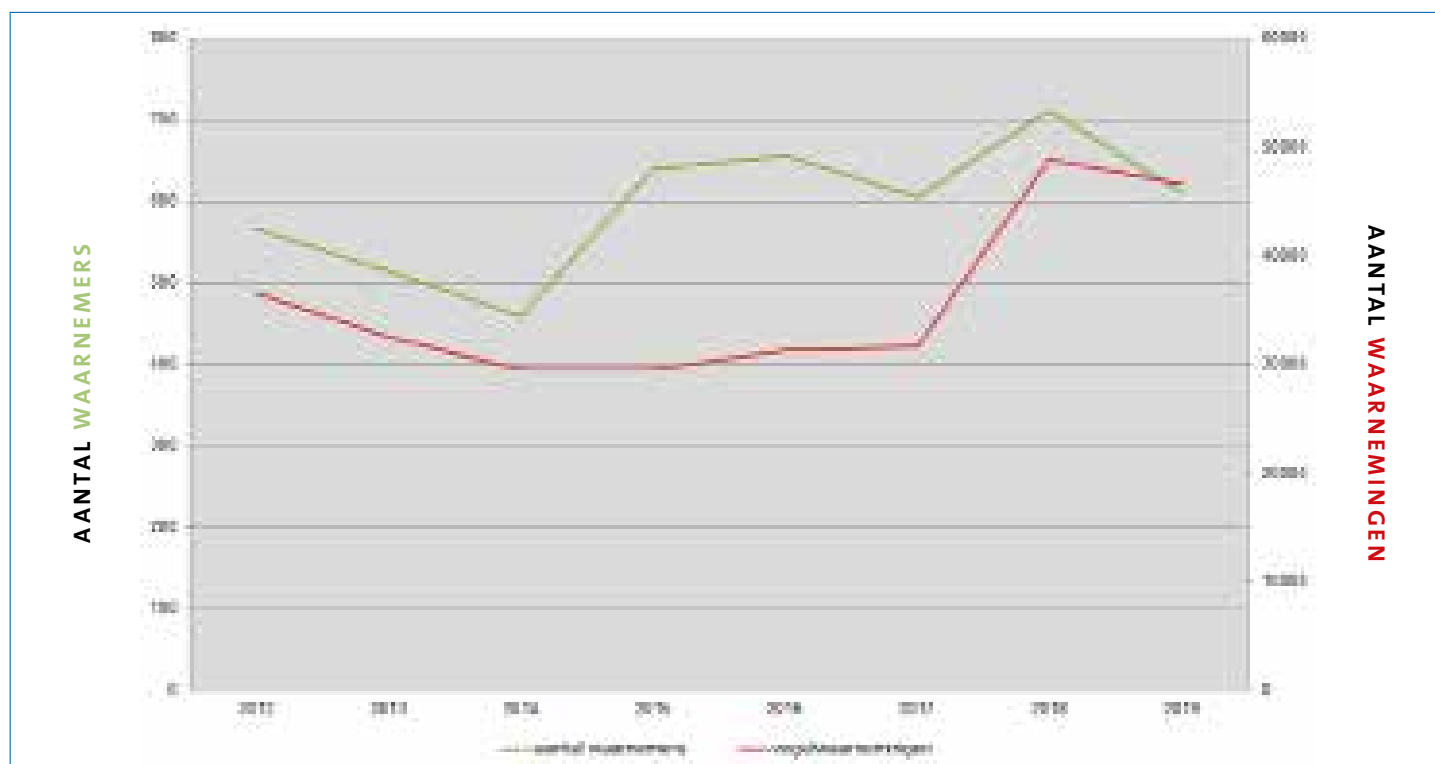
Met behulp van de database is het mogelijk om een reeks 'Top 10-aantal waarnemingen' en een reeks 'Top 10-aantal exemplaren' te genereren (zie tabel 2). Uit deze tabel blijkt dat de Zilvermeeuw de meest ingevoerde soort is in 2019. In 2018 stond deze soort nog op de 8e plaats. Voor wat betreft de soort met het hoogste aantal ingevoerde exemplaren, is het al een paar jaar stuivertje wisselen tussen Spreeuw en Vink. In 2014, 2015 en 2017 stond de Spreeuw

bovenaan, in 2016 en 2018 de Vink. Maar in 2019 dus weer de Spreeuw met 473.769 exemplaren. Echter, de Vink met 468.463 exemplaren zit daar net onder. Beide soorten samen zijn overigens goed voor 49,7% van het totaal aantal ingevoerde exemplaren in 2019.

Trektellen 2019

De vogelclub Katwijk heeft de luxe dat binnen haar werkgebied niet minder dan drie telposten aanwezig zijn: Telpost De Puinhoop, Telpost Berkheide en Telpost Savoy. Sinds 2004 worden de tellingen ingevoerd op www.trektellen.nl. Anders dan www.waarneming.nl

Grafiekgegevens van: www.katwijk.waarneming.nl 2012 - 2019

54 Hop, Telpost Berkheide, Wassenaar, 23 april 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

Tapuit met een vergroeide snavel, Coepelduynen, Katwijk-Noordwijk
8 november 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

is het met de website www.trektellen.nl makkelijker om een analyse te maken van een bepaald jaar per telpost. Uit de database blijkt bijvoorbeeld dat in 2019:

- In totaal 912.541 vogels zijn genoteerd over de drie telposten gezamenlijk;
- In totaal 269.646 Spreeuwen zijn geteld (som van de drie telposten), gevolgd door Vink met 260.219 ex, Kramsvogels met 95.083 ex, Sijs met 60.399 ex en Graspieper met 45.008 ex.
- Over De Puinhoop de meeste vogels zijn waargenomen (563.799), gevolgd door Telpost Berkheide (264.502) en met als hekkensluiter Telpost Savoy (84.240);
- In alle maanden een telling is uitgevoerd verspreid over de drie telposten;
- In totaal 703:25 uur is geteld (ter vergelijking in 2018 zijn er 673:55 uur teluren gemaakt);
- Op 214 van de van de 365 dagen een telpost is bemand (ter vergelijking in 2017 was dit 168 dagen en in 2018 werd op 193 dagen een telpost bemand);

- In januari 13 dagen een telpost is bemand, 12 dagen in februari, 10 dagen in maart, 24 dagen in april, 16 dagen in mei, 11 dagen in juni, 17 dagen in juli, 27 dagen in augustus, 25 dagen in september, 25 dagen in oktober, 21 dagen in november en 13 dagen in december;
- 8 dagen twee telposten tegelijkertijd zijn bemand (15 april, 16 april, 10 september, 20 september, 5 oktober, 7 oktober, 13 oktober en 29 oktober) en op 1 dag alle drie de telposten (19 september);
- in totaal 226 vogelsoorten en 4 exoten (Grote Canadese Gans, Kleine Canadese Gans, Nijlgans, Halsbandparkiet) zijn waargenomen vanaf de verschillende telposten.

Hieronder volgt een analyse per telpost

Telpost Savoy

Werd er in 2016 maar 70:50 uur geteld, 182:43 uur in 2017 en 155:31 uur in 2018; in 2019 werd er weer eens ouderwets veel uren

Rietgors, Berkheide, Wassenaar, 1 april 2019 | THUIS SCHIPPER

Patrijzen, Kloosterschuur, Rijnsburg,
19 december 2019 | GILBERT TWIGT

Grauwe Kiekendief ♂, Telpost Berkheide, Wassenaar,
8 mei 2019 | RENÉ VAN ROSSUM

gemaakt 249:05 uur! Het aantal presentiedagen in 2019 bedroeg 98, verspreid over 11 van de 12 maanden (in de maand juni werd niet geteld). De meeste teluren werden gemaakt in september (55:25 uur), gevolgd door augustus (49:12 uur), november (31:45 uur), juli (31:18 uur), oktober (26:05 uur), december (21:20 uur) en januari (15:50 uur). In de maanden februari t/m mei werden er in elk van deze maanden minder dan 10 uur geteld, met in mei slechts 3:00 uur. In totaal werden er 84.240 vogels verspreid over 130 soorten (147 inclusief 15 soortgroepen en 2 exoten) genoteerd. De beste dagen qua soortenaantal waren zowel 11 april (1.063 ex) en 10 oktober (699 ex). Op beide data werden er 38 soorten waargenomen op trek. Een andere goede dag was 28 september, met 37 soorten verspreid over 959 ex. In 2019 werd op 14 teldagen 30 soorten of meer waargenomen. Qua aantal vogels was 12 oktober de beste dag, met 10.426 ex (29 soorten). De Sijs zorgde met 9.700 ex voor de meeste biomassa die dag. De slechtste dag qua aantal soorten was 28 januari, met 6 soorten en 170 ex. De slechtste dag qua aantallen was 28 augustus met 55 ex en 14 soorten.

In 2019 werd, net als in 2018, de Aalscholver op de meeste presentiedagen gemeld: 91 van de 98 dagen (93%). De Zwarte Zee-Eend bemant de tweede plek, met 90 dagen (92%). De meest talrijke vogelsoort van 2019 is de Sijs met 15.614 ex (18,4% van het totale aantal vogels), gevolgd door de Aalscholver met 9.191 ex (10,9% van het totale aantal vogels) en de Spreeuw met 8.546 ex (10,1% van het totale aantal vogels). Sterker nog; op 12 oktober werden er 9.700 Sijzen op doortrek geteld, wat gelijk een 'all-time'-dagrecord opleverde voor ons werkgebied. De Roodkeelduiker, die in 2018 de meest talrijke vogelsoort was, komt in 2019 op de 6e plaats, met 5.546 ex (6,6% van het totale aantal).

Telpost De Puinhoop

In 2019 werden er slechts 142:46 teluren gemaakt (in vergelijking: 2018 was goed voor 214:01 teluren), verspreid over 42 dagen in de maanden april, augustus, september, oktober en november. De meeste teluren werden gemaakt in oktober (56:15 uur verspreid over 16 dagen), gevolgd door augustus (38:11 uur over 11 dagen), september (27:20 uur over 8 dagen), november (16:45 uur over 5 dagen) en als laatste de maand april (4:15 uur over 2 dagen). In totaal vlogen er 563.799 vogels langs (beduidend minder dan de 935.607 vogels in 2018), betreffende 141 vogelsoorten (152 inclusief 8 soortgroepen en 3 exoten). De beste dag qua aantal soorten was 5 oktober, met 69 soorten (14.032 ex), gevolgd door 23 september met 69 soorten (4.865 ex) en 30 oktober met 60 soorten (11.924 ex). Naast drie teldagen met 60+ soorten waren er nog zes dagen met meer dan 50 vogelsoorten, opvallend genoeg allemaal in de maand

oktober (7, 13, 16, 17, 20 en 22 oktober). De beste dag qua aantal exemplaren was 13 oktober, met 80.480 ex (55 soorten). De Vink was met 65.494 ex goed voor 81,4% van het totale aantal overtrekkende vogels die dag. De slechtste dag qua aantal soorten was 23 augustus, met 13 soorten (132 ex) in 3:30 uur. De slechtste dag qua aantal exemplaren was 30 augustus, met slechts 48 ex in 2:15 uur (15 soorten). Wat een bikkels, die tellers!

Net als in 2016 t/m 2018 werd in 2019 de Graspieper op de meeste teldagen gemeld (39 van de 42 dagen = 93%). Opvallend is ook dat ook de Heggenmus op 39 van de 42 dagen werd geteld (93%). Andere soorten met hoge presentiedagen waren Aalscholver en Spreeuwen (beiden 36 dagen = 86%) en Vink (35 dagen = 83%). Maar net als in eerdere jaren was de Graspieper met 16.234 ex niet de meest talrijke vogelsoorten. Dit was de Vink, met 205.147 ex, gevolgd door de Spreeuw met 182.384 ex. Een opvallende soort met hoge aantallen was dit jaar de Sijs, met in totaal 33.867 ex. De top 5 van dagrecord Sijzen over de drie telposten in ons werkgebied vallen allemaal in 2019. Hiervan zijn plek 2 en 3 voor conto van De Puinhoop (2e plek = 6 oktober met 7.500 ex en 3e plek = 13 oktober met 7.314 ex. Ter vergelijking: in 2018 werd er ook voor Katwijkse begrippen een recordaantal Sijzen gemeld vanaf De Puinhoop (10.361 ex).

Telpost Berkheide

In 2019 werd er 312:34 uur geteld over 84 dagen verspreid in 10 maanden (behalve de maand augustus en november). De meeste teluren werden gemaakt in de maand april (95:01 uur), gevolgd door mei (54:55 uur), juni (45:00 uur), maart (30:50 uur), februari (30:30 uur), oktober (21:45 uur), juli (17:38 uur) en 11:45 uur in september. De minste teluren werden gemaakt in december (2:10 uur) en januari (3:00 uur). Anders dan in 2018 werden er geen teluren gemaakt in augustus. In totaal vlogen er 264.506 vogels over deze telpost, verdeeld over 164 soorten (180 inclusief 12 soortgroepen en 4 exoten). De meest aansprekende soorten in 2019 waren Koe-reiger, Grauwe Kiekendief, Grote Burgemeester, Kleine Burgemeester en Bijeneter. Maar ook de Fluiter op doortrek (15 mei) is toch wel erg gaaf! Ook noemenswaardig waren de 5.289 Pimpelmezen die in de maand juni overtrokken, met alleen al op 22 t/m 25 juni 5.144 ex.

Qua soortenaantal was 20 april de beste dag, met 73 soorten (4.944 ex), gevolgd door 19 april met 72 soorten (2.758 ex), 22 april met 69 soorten (4.732 ex), 8 april met 61 soorten (1.765 ex) en 16 april ook met 61 soorten (5.238 ex). Dit jaar werd de telpost ook in het najaar bemant (drie dagen in september, zes dagen in oktober en op de

laatste dag van 2019, te weten 31 december). Dit leverde, zoals wel verwacht, enkele dagen met 10.000+ ex op: 64.451 ex op 13 oktober, 37.476 ex op 24 oktober, 34.473 ex op 29 oktober en 11.085 ex op 7 oktober. In vier dagen tijd 147.485 ex, wat 55,8% is van het totale aantal wat in 2019 overtrekkend is genoteerd. Wel hierbij de kanttekening dat op 7, 13 en 24 oktober niet is geteld vanaf de Telpost Berkheide maar vanaf de strandopgang Ganzenhoek (13 en 24 oktober) en vanaf het uitkijkpunt bij de Ganzenhoekplas (7 oktober). Dus in feite tellen deze dagen niet mee... Meest dramatische dag qua aantal soorten was 22 juni, met maar 3 soorten: 127 Pimpelmezen, 150 Spreeuwen en 1 Sijs. Die dag leverde wel een dagrecord Pimpels op (die daarna nog 4 keer werd verbroken in juni). Op 11 juni werden maar vier soorten gemeld (151 ex). Op 7 januari werden er maar zeven soorten gezien (154 ex). Ook op 10 mei werden maar zeven soorten gezien, en dat was gelijk ook de dag met het laagste aantal exemplaren: 47 ex. Andere slechte dagen qua aantal waren 2 mei met 74 ex (17 soorten) in 2:15 uur en 23 mei met 75 ex (14 soorten) in 3:00 uur.

Net als in 2018 was de Graspieper in 2019 de soort die op de meeste presentiedagen is waargenomen: 64 van de 84 dagen (76%). De Aalscholver staat op de tweede plek, met 61 van de 84 dagen (73%), gevolgd door Grauwe Gans en Blauwe Reiger (beiden 60 van de 84 dagen = 71%). De Kneu en Sijs zijn allebei op 50 van de 84 dagen waargenomen (60%). De meest talrijke soort in 2019 was, net als in 2017, de Spreeuw, met 78.716 ex (29,8%), gevolgd door de Vink met 52.207 ex (19,4%), Graspieper met 27.484 ex (10,4%), Kramsvogel met 22.901 ex (8,7%) en Sijs met 10.918 ex (4,1%).

Samenvattend

Met 257 soorten, bijna 3% hoger dan het langjaargemiddelde 2007-2019 (250 soorten), was 2019 niet slecht. Zelfs het vijfde jaar met

250+ vogelsoorten. Helaas werden er in 2019 geen nieuwe soorten 'telbaar' geacht: Er werden veel waarnemingen ingevoerd (46 door 611 unieke waarnemers), maar wel met de kanttekening negen personen gezamenlijk hier 54% van voor rekening naar Qua trekten werden er veel teluren gedraaid voor 'Katwijk' begrippen: in totaal bijna 704 uur verspreid over 214 dagen en spreid over de twaalf maanden. Met als resultaat 214 vogelsoorten 10 soorten meer dan in 2018 en beter dan 2017 (206) en 2016 (Telpost Berkheide is qua diversiteit met 164 soorten wederom beste telpost van de drie. En ook de telpost met de meeste uren uur. Terwijl de Puinhoop het weer beter doet qua aantal exemplaren (563.799). Telpost Savoy staat steeds beter op de kaart met teluren, bijna 96 uur meer dan in 2018.

Voor nu, op naar 2020! Laat die Grijze Wouw nu toch maar komen, maar een andere leuke soort is ook goed (een Amerikaanse Zilvermeeuw bijvoorbeeld of de Amerikaanse Wintertaling?) wederom weer de oproep om in 2020 zoveel mogelijk waarnemingen in te voeren op katwijk.waarneming.nl, om zo onze waarnemingsdatabase zo compleet mogelijk te krijgen. Schroom dat niet om een van onze drie telposten te bezoeken in 2020. De vertellers zijn altijd bereid uitleg te geven over het fenomeen van trek en vogelherkenning. Tot ziens in het veld!

Dankwoord

Dank gaat uit naar Hisko de Vries (www.waarneming.nl) en Ge Troost (www.trektellen.nl), voor het geven van 'tips & tricks'. Ecl de grootste dank gaat uit naar alle waarnemers en trekvertellers hun waarnemingen invoeren! Zonder waarnemingen is er geen jaaroverzicht!

Bas van der Loo
bas@birdclubkatwijk.nl

DUTCH BIRDING International Journal on Palearctic Birds

HET LAATSTE VOGELSNIEUWS

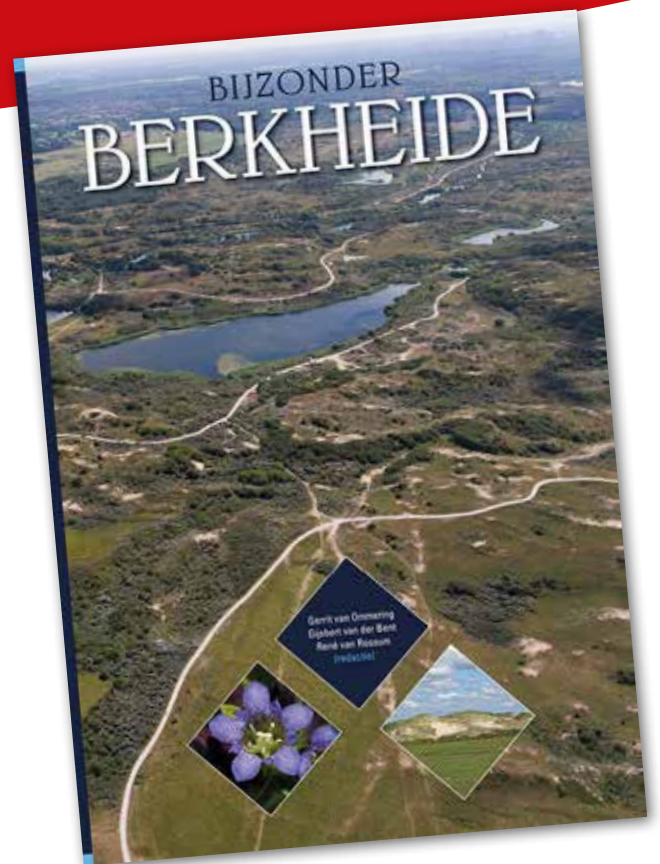
DIRECT OP JE MOBIEL!

www.dutchbirdalerts.nl

Available on the App Store

Google play

Een
boek, magazine, folder
of iets anders
fraai laten opmaken... dan vogel
ik dat graag
voor u uit!

Puffin
dtp & fotografie

rené van rossum
06 123 09 657
rene.van.rossum@kpnmail.nl

HOLLANDER

in wijnen

EEN ASSORTIMENT VAN BIJZONDERE, EERLUKE, AMBACHTELUKE EN DUURZAAM GEMAAKTE WJNEN VAN KLEINE TOPPRODUCENTEN. KIJK EN BESTEL OP WWW.HOLLANDERINWIJNEN.NL

H

ADRES Magazijn & proeflokaal | Heerenweg 4B2 | 2222 AM Katwijk

ARJAN DEN HOLLANDER +31 (0)6 27 1649 38 | info@hollanderinwijnen.nl | www.hollanderinwijnen.nl

Grote Sortering Behang

modern, klassiek,
vinyl- en duplex behang

P. MEYVOGEL

Tramstaat 5
Katwijk
071 - 4013024

Natuurcentrum Katwijk wil bezoekers informeren over de schoonheid en de staat van de natuur in het algemeen en van Katwijk in het bijzonder en het draagvlak voor het verantwoord omgaan met de natuur vergroten. Met hele jaar door worden er activiteiten georganiseerd. Voor de actuele openingstijden zie de website.

Adres

Hoek Boelewadijbaanstraat, Katwijk aan Zee

Website

www.natuurcentrumkatwijk.nl

Facebook

Natuurcentrum Katwijk

Contact

info@natuurcentrumkatwijk.nl

Doneren

NL36 RABO 0302 9484 48 of Stichting Natuurcentrum Katwijk

BIRDING BREAKS

Vogel- en natuurreizen naar wereldwijde bestemmingen

Reis in **2020** met ons mee!

100+ groepsreizen
22 foto-reizen

55 expeditie-cruises
20 weekenden in Nederland

Al 13 jaar op reis met de beste vogelgidsen naar meer dan 80 bestemmingen! Ga met ons mee! www.birdingbreaks.nl

Vraag de gratis reisgids aan: brochure@birdingbreaks.nl

www.birdingbreaks.nl • (020) 779 20 30 • info@birdingbreaks.nl

- 35 jaar veldervaring
- het beste advies
- scherpe prijzen

SWAROVSKI
OPTIK

Voor uw kijkers kunt u vanaf de zomer terecht bij onze winkel aan de Thomsonlaan 96 in Den Haag

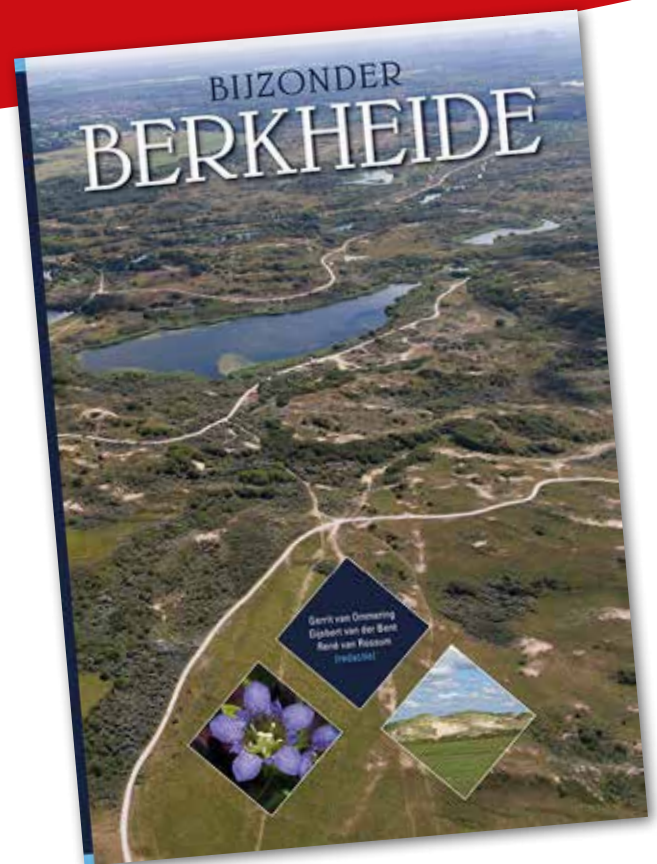
DAAROM zijn wij
jouw **SWAROVSKI**-dealer
"om de hoek"

R!NGFOTO

**FOCUS
VOORBURG**

Koningin Julianaplein 10 2274 JD Voorburg
070 3863519 www.cameracomplete.nl

Een
boek, magazine, folder
of iets anders
fraai laten opmaken... dan vogel
ik dat graag
voor u uit!

Puffin
dtp & fotografie

rené van rossum

06 123 09 657

rene.van.rossum@kpnmail.nl

